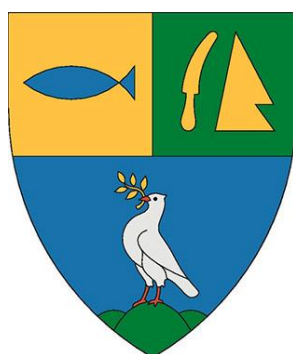

TORDAS

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Elfogadva a 125/2016. (XII.13.) sz. határozattal

Megbízó
Tordas Község Önkormányzata
Juhász Csaba, polgármester
2463 Tordas, Szabadság út 87.
Tel.: 22/467-502

Tervező
Völgyzugoly Műhely Kft.
2083 Solymár, Bimbó u. 20.
Tel.: 1-439-0490, 20-913-8575, 70-938-3221
vzm@vzm.hu
www.vzm.hu

2021. február
VZM 1312/16
tordas_konc_161214

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ.....	4
1.1. ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE.....	4
1.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT.....	4
1.3. KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS.....	5
2. VIZSGÁLATI ÖSSZEFOGLALÓ.....	7
2.1. A VIZSGÁLATOK ÖSSZEFOGLALÁSA.....	7
2.2. EGYEDI KEZELÉST IGÉNYLŐ, ILLETVE PROBLÉMÁS TERÜLETEK.....	10
2.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRESZEK.....	11
3. A TELEPÜLÉS ADOTTSÁGAI SWOT TÁBLÁZATBAN ÖSSZEFOGLALVA.....	11
4. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ.....	15
4.1. A KONCEPCIÓ FELÉPÍTÉSE.....	15
4.2. TORDAS JÖVŐKÉPE.....	15
4.3. HORIZONTÁLIS CÉLOK.....	17
4.4. A JÖVŐKÉPET MEGHATÁROZÓ CÉLOK.....	17
4.5. ÁTFOGÓ ÉS TEMATIKUS FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA.....	20
5. A CÉLRENDSZER ELEMEI.....	21
5.1.1 <i>A települési funkciók minőségi fejlesztése.....</i>	<i>21</i>
5.1 ÉRTÉKMEGŐRZŐ, ÉLHETŐ TELEPÜLÉS.....	21
5.1.2 <i>Települési szolgáltatások széleskörű biztosítása.....</i>	<i>22</i>
5.1.3 <i>Műszaki infrastruktúra fejlesztése.....</i>	<i>24</i>
5.1.4 <i>Intézményi felújítások és környezetük rendezése.....</i>	<i>25</i>
5.2.1. <i>Gazdasági környezet fejlesztése.....</i>	<i>27</i>
5.2. FELELŐS GAZDASÁGFEJLESZTÉS.....	27
5.2.2. <i>Helyi vállalkozások megerősítése.....</i>	<i>28</i>
5.2.3. <i>Turizmus-fejlesztés.....</i>	<i>29</i>
5.3.1. <i>Együttműködések erősítése.....</i>	<i>31</i>
5.3. AKTÍV ÉS ÖSSZETARTÓ HELYI KÖZÖSSÉG.....	31
5.3.2. <i>Fiatalok megtartása.....</i>	<i>32</i>
5.3.3. <i>Helyi humán erőforrás képzése.....</i>	<i>33</i>
5.4. A FEJLESZTÉSI CÉLOK AZ EGYES TELEPÜLÉSRESZEKRE VONATKOZÓAN.....	35
6. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBTERVEZÉSHEZ.....	36
6.1. TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK.....	36
6.2. JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMEINEK TÉRBELI RENDJÉRE.....	36
6.3. ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELMERE.....	36

7. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE	37
7.1. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER.....	37
7.2. JAVASLAT A VÁLTOZÁSOK NYOMON KÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE.....	37
MELLÉKLETEK.....	38

1. BEVEZETŐ

1.1. ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE

Tordas település hatályos településfejlesztési koncepciója 2003-ban, településrendezési eszközei 2005-ben kerültek jóváhagyásra. A hatályos településrendezési eszközök jóváhagyása óta az építésügyi és településrendezési jogszabályi környezetben jelentős változások léptek életbe, többek között módosították az épített környezet védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt (a továbbiakban: Étv.), az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendeletet (a továbbiakban: OTÉK), továbbá hatályba lépett a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendeletet (a továbbiakban: Eljr.).

A településen nem készült az elmúlt időszakban közép- és hosszútávra szóló, településfejlesztési döntéseket összefogó fejlesztési dokumentum, ezért a község önkormányzatának képviselő-testülete a településfejlesztési dokumentumok elkészítéséről döntött. A településfejlesztési dokumentumok elkészítésével az önkormányzat a Völgyzugoly Műhely Kft.-t bízta meg.

Az elkészítendő dokumentumok:

- a hosszútávra - 10 évet meghaladó időszakra - szóló Településfejlesztési Koncepció,
- a középtávra - legalább 4 és legfeljebb 10 évre - vonatkozó Integrált Településfejlesztési Stratégia, ami koncepcionális elemeken túl a célok eléréséhez szükséges stratégiát is megfogalmazza.

1.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT

Az Étv. - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2001. évi CLXXXIX. törvénnyel összhangban, mely a településfejlesztést az önkormányzatok hatáskörébe rendelte - a települési önkormányzatok feladatává jelölte ki a településfejlesztési és a településrendezési feladatkör ellátását.

A településfejlesztési dokumentumok készítését megelőző megalapozó vizsgálat munkarész célja az eddigi tervek, kapcsolódó helyi rendeletek és a begyűjtött adatok számbavétele és értékelése, a terv és a valós igények összevetése, a település társadalmi, gazdasági, demográfiai helyzetének elemzése, a településszerkezet, tájhasználat, települési karakter alakulásának elemzése alapján a megoldásra váró feladatok feltárása, összegzése és rendszerezése.

A településfejlesztés során is kiemelkedő feladat a fenntarthatóság alapelveinek figyelembe vétele. A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.¹ A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a szociális, a gazdasági és a környezeti pillérek, és mindháromat együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével kell mérlegelni a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben. A fenntartható fejlődésnek általános stratégiai célként kell bevonulni a településfejlesztési dokumentumokba, s a cselekvési programokba.

Az integrált településfejlesztési stratégia (ITS) a települési önkormányzatok által elkészítendő, **fejlesztési szemléletű, középtávot (4-6 év) átfogó dokumentum**, célja a területi alapú, területi szemléletű tervezés megszilárdítása, a területre vonatkozó célok kitűzése, és azok középtávon való érvényesítése. Egy ilyen stratégia elkészítése önmagában is hasznos, ugyanakkor megléte feltétele egyes településfejlesztési közösségi támogatások igénybevételének is. A települési területek olyan **integrált, akcióterületi alapú megújítása a cél**, amely érdemben hozzájárul ahhoz, hogy a település gazdasági és társadalmi aktivitása élénküljön, a település vonzereje erősödjék mind a lakosság, mind a betelepülő vállalkozások illetve intézmények, szervezetek számára.

¹1983-ban az ENSZ Közgyűlés határozata alapján megkezdte munkáját az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, amelyet Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnökönk vezetett. (E huszonkét tagú bizottságnak tagja volt Láng István akadémikus is.) A Bizottság 1987-ben „Közös jövőnk” címmel kiadott jelentésében a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, s amely megoldás lehet a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

A településfejlesztési koncepció a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati területfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A településfejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. Megalopozza és meghatározza a település fenntartható fejlődését: az életszínvonal növekedését, az életminőség javulását, a faluközösség gyarapodását a település hagyományait, a rendelkezésre álló kulturális, térbeli, táji adottságait felhasználva és nem kihasználva azokat. A településfejlesztési koncepció a döntési mechanizmus működtetéséhez szolgál útmutatóul, segítséget nyújt a település egyes érdekcsoportjainak, valamint a különböző szakágak közötti érdekek koordinálásához.

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében illetve több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni az Étv. értelmében. Az integrált településfejlesztési stratégia (ITS) meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

A településfejlesztési koncepció tervezetét még az elfogadás előtt véleményeztetni kell az illetékes államigazgatási szervekkel, az érintett területi és települési önkormányzatokkal, a településrendezési eszközök véleményezési eljárásába bejelentkezett szervezetekkel, további partnerekkel az Eljr.-ben meghatározott egyeztetési folyamat szerint.

A nagyobb területi célkitűzések közül a helyi gazdaságfejlesztés és a Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020 Komplex Térségi Vidékfejlesztési Programok megvalósítását szolgáló intézkedéseket erősíti, és összhangban van a Nemzeti Fejlesztés 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció területi célrendszerének "Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése" célkitűzésével, ami az EU 2020 területi céljainak Vidékpolitikai, vidéki térségek fejlesztési és falufejlesztési eszközeihez igazodik. Tordas a Leader - Völgy Vidék programban is részt vesz, ahol az alulról jövő kezdeményezések révén a megtermelt javak helyben történő felhasználását tűzték ki célul.

1.3. KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS

A közösségi tervezés abban az esetben működhet, ha a településfejlesztési munka partneri viszonyrendszeren alapul. Ehhez az első lépést az Önkormányzatnak szükséges megtenni, hiszen a településfejlesztési dokumentumok elkészítése alapvetően döntéshozói jogkörhöz kapcsolódik. Tordas Község Önkormányzata magáénak vallja azt az elképzelést, hogy a településfejlesztési célokat végső soron a helyi közösségért kell megvalósítani, de ez a munka csak a helyi közösséggel együtt képzelhető el. Mindez természetesen feltételezi a helyi közösség aktivizálhatóságát. Tordas ebből a szempontból szerencsés helyzetben van, hiszen a tervezési munkába bekapcsolódott a helyi lakosság, a közigazgatás vezetői, a helyben működő vállalkozások és helyi civil szervezetek képviselői.

A mellékletben szereplő összefoglalók a közösségi tervezés 3 nyitott fórumán elhangzottakat rögzítik. A Völgyzugoly Műhely Kft. a tordasi polgármesterrel együtt három nyitott fórumot hívott össze a település jövőképe meghatározása, a fejlesztési célok kijelölése érdekében. A fórumra meghívottak a településen élőket képviselték, reprezentálva a különböző csoportok, szerveződések érdekeit. A mediátorok által vezetett beszélgetéseken a helyi adottságok, lehetőségek és buktatók számbavétele történt meg, majd 10 fejlesztési cél került meghatározásra, végül a kiemelt célok megvalósításához szükséges feltételek, konkrét tervek számbavétele történt. A nyitott fórumok összefoglalóiból jól nyomon követhető, hogy a település közössége nagy értéknek tekinti az itt már hagyományosnak számító, és régi gyökerekkel rendelkező, közös segítségnyújtáson alapuló összefogást.

Az első fórumon Tordas előnyeit, jó lehetőségeit, illetve a problémákat, a fejlődést veszélyeztető körülményeket vették számba a résztvevők. A kiscsoportos munka során összegyűjtött gondolatokat közösen vitatták meg, majd felírták a kiosztott lapokra.

A második fórumon a jelenlevőknek arra kellett választ adniuk, hogy mi az a 10 legfontosabb célkitűzés Tordas életében, amit a következő 5-10 évben szeretnének megvalósítani.

A harmadik fórum feladata a kiemelt fejlesztési célok kifejtése volt, a kiutak keresése, a kapcsolódó tevékenységek listázása és a helyi sajátosságokhoz igazodó fejlesztések megtervezése.

A közös tervezés biztosítja, hogy a fejlesztési irányok az egész település érdekében, az itt élők igényeinek kielégítésére fogalmazódjanak meg, valamint a közép- és hosszú távú elhatározások széles társadalmi megegyezéssel szülessenek, tehát mindenki számára elfogadhatóak és támogathatóak legyenek. Az így előkészített dokumentum alapja lehet a következő évek fejlesztéseinek.

2. VIZSGÁLATI ÖSSZEFOGLALÓ

2.1. A VIZSGÁLATOK ÖSSZEFOGLALÁSA

A Vizsgálati összefoglaló célja és feladata, hogy összefoglaló módon mutassa be a település területrendezési konfliktusait, fejlődési lehetőségeit, mintegy kijelölve a település fejlődése, a következő településrendezési tervfázisok irányát.

Települési alapadatok	
Terület (ha)	1675,9
Belterület (ha)	184,4
Egykori zártkert (ha)	94,7
Külterület (ha)	1396,8
Lakosság (fő)	2083

Térségi kapcsolatok, településhálózat

Tordas Fejér megye keleti részén, a Mezőföld északnyugati peremén, a Szent-László patak középső folyása mentén (közel az M7-es autópálya nyomvonalához) fekszik. Közigazgatási területe északról Gyúró, nyugatról Vál, délről Kajászó és Martonvásár keletről pedig Tárnok település közigazgatási területével határos.

Tordas közlekedési kapcsolatai igen jók, hét közben és hétvégén egyaránt. Személyautóval Székesfehérvár és Budapest is közel fél óra alatt elérhető. A vasúti kapcsolata is jó, mivel a martonvásári vasútállomásra, vonatforgalomhoz igazodó rendszeres autóbuszjáratok vannak.

Tervi előzmények

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció Tordast, illetve a Martonvásári járást külön nem nem említi, tágabb vonatkozásban Fejér megyére fogalmaz meg célkitűzéseket, melyek közül a "Hálózatossodó helyi gazdaságra és együttműködésre építkező gazdaság-, társadalomfejlesztés, a piacokon versenyképes szereplők támogatása, intenzív fejlesztések a K+F sikereit kiaknázó növekedés és a fenntarthatóság érdekében" cél meghatározásba illeszkedik a település településfejlesztési koncepciója.

A település társadalma

Tordas lakosainak száma 2015-ben 2083 fő volt. A XIX. század elejétől 1930-ig a település népessége folyamatosan nőtt. 1941-ig közel 300 fővel csökkent, ekkor 1205 főt számoltak. A második csökkenési hullám a 70-es években következett be, mikor 130 fő körüli volt a népességcsökkenés. Ez azzal magyarázható, hogy a családok kevesebb gyereket vállaltak, csökkent a születések száma. Az 1980-as évektől napjainkig folyamatos növekedés látható. A település korszerkezete kedvező, a 60 év feletti aránya alacsonyabb, mint a 15 éven aluliaké.

A település gazdasága

Tordas gazdasága kedvező földrajzi elhelyezkedéséből adódóan a mezőgazdaságra épül. A település területének mezőgazdasági alkalmassága az országos átlagot meghaladja. Ezen adottságokat a helyi kistermelőkön kívül (számuk nem jelentős) két termelőszövetkezet - a Tordas-Gyúrói Mezőgazdasági Szövetkezet és a Gazda Szövetkezet - illetve a TO-RÓ Zrt. igyekszik hasznosítani.

Településüzemeltetés

Tordason az anyagi jellegű közszolgáltatások az önkormányzat által biztosítottak és megfelelően működnek. A kommunális hulladék elszállítása és a szelektív hulladék-gyűjtés szintén megoldott. Az óvodánál az üveget lehet elhelyezni szelektíven (itt használt étolajat is gyűjtenek), emellett az önkormányzat udvarán is el lehet helyezni az üveg hulladékot.

Természeti adottságok

A település környéke jellegzetes mezőföldi táj. A vidék köze löszös, helyenként agyagos. Mész tartalma miatt nem lankásodik, hanem meredeken szakad le. A Gerecséből induló Szent-László patak az egyetlen állandó vízfolyás. Csak a csapadék táplálja, s így vízjárása ehhez igazodva erősen ingadozó. Az eredeti környezetet mára a társadalom kultúrtájává alakította át (szántók, legelők, kertgazdaságok).

Tájszerkezet

A település tájszerkezetét a Váli-víz síkja és a Szent László-patak folyása határozza meg leginkább. Tordas sík területén a szántók dominálnak, melyeket foltokban védelmi és gazdasági erdők tarkítanak. A vonalas létesítmények közül a közlekedési (és vízgazdálkodási) tájhasználatoknak van jelentős szerkezet-meghatározó szerepe. A területen a 81108 sz. országos mellékút, valamint az arról leágazó településközi utak fragmentálják a tájat, és osztják részekre a település közigazgatási területét. A Tordason áthaladó M7-es autópálya csupán kis szakaszon érinti a település külterületét, így nem tájszerkezetet befolyásoló elem.

Tájhasználat

Tordas tájképét és a tájhasználatok kialakulását nagy mértékben befolyásolta a település földrajzi helyzete és a Szent-László patak folyása. A jó minőségű termőföldek miatt a külterületi területhasználatok túlnyomó része szántóterület, erdőterület csupán foltokban - a belterület szomszédságában, illetve a közigazgatási terület északkeleti részén - jelenik meg. Fontos tájhasználati elem továbbá a belterülettől keletre elhelyezkedő egykori szőlőhegy (Öreghegy) és a közigazgatási terület északkeleti határában, Erdőmajor mellett elhelyezkedő gyümölcsös területe.

Táji és természeti értékek

Tordas a település arculatát befolyásoló természeti, táji értékekben nem bővelkedik. A települést a nemzetközi és országos jelentőségű védett természeti területek nem érintik. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete a belterülettől északkeletre elhelyezkedő Öreghegy.

Zöldfelületi rendszer

Tordason a zöldfelületi rendszer elemei a belterületi zöldterületek (közkertek), a sportpályák, a temetők zöldfelületei, a közlekedési célú közterületek zöldfelületi részei, a telken belüli zöldfelületek, a mezőgazdasági területek, a fasorok, erdősávok, erdőterületek és a horgásztó környezete. A belterületen öt kisebb-nagyobb foltban kialakult szerkezeti jelentőségű zöldterület található. A zöldterületekre általánosságban elmondható hogy gondozottak, a fenntartási munkák minősége és mennyisége kielégítő.

Településszerkezet

A település szerkezetének kialakulását a település lakosainak mezőgazdasági tevékenysége, a táj szerkezetének jellegzetességei és a Szent László-patak kacsaringós vonala befolyásolta leginkább. A falu településrészei nem különülnek el élesen egymástól. Az összefüggő egységet alkotó lakóterületek középső részén alakult ki a településközpont, a településközponti intézmények és a lakóterületek megjelenése között nincs éles határ. A település belterületének szomszédságában helyezkedik el a Csillagfürt lakópark és a Gyúrói úti lakópark, melyek nem alkotnak szerves egységet a település egyéb lakóterületeivel.

Belterületi területhasználat

Tordas beépített területei jellemzően lakóterületek. A településmagban kis mértékben vegyes funkciójú (kereskedelmi, szolgáltató, illetve intézményi) területek is megtalálhatók, azonban az egész települést tekintve a lakófunkciójú területek dominálnak.

Tordas beépített területeinek legnagyobb része lakóterület, ahol elsősorban földszintes, kertes, családi házak találhatóak, de akad néhány emeletes társasház is a település határában. A település nagy részére az oldalhatáron álló, szalagtelkes beépítés a jellemző, ugyanakkor egyes újonnan kialakult utcákban a szabadon álló beépítés is megfigyelhető. A Csillagfürt lakópark szerteágazó telkein a szabadonálló beépítés a jellemző. A település lakóterületi tartalékai jellemzően a Szent László-patak nyugati oldalán lelhetőek fel.

Tordas főbb intézményei a Szabadság utca vonalán helyezkednek el, kereskedelmi és vendéglátóhelyből kevés van a településen. Tordas nagy zöldfelülettel rendelkező különleges területfelhasználású területei a temető, a lovarda és a sportpálya területe. a területek szétszórva helyezkednek el, jelenlétük nem zavaró. Különleges terület még a település északi határában található kertészet és a Hungarotrans telephelye is, valamint a település határában elhelyezkedő csárda, halastó és westernfalú.

Tordason a gazdasági területek az egybefüggő lakóterületek közé ékelődtek be, emellett egy gyümölcsöshöz kapcsolódó gazdasági major helyezkedik el a közigazgatási terület északkeleti részén.

Településkarakter, jellemző épülettípusok

Tordas legértékesebb épületei a Szabadság utca és a Sport utca vonalán helyezkednek el. A kialakult beépítés és a meglévő épületállomány sok helyen őrzi még a XIX. században létrejött településképet, épülettömegeket és építészeti részleteket. A település jellegzetes, meghatározó épületei a Sajnovics tértől az Evangélikus templomig terjedő útszakaszon találhatóak.

Tordas településközpontján kívüli lakóterületei jellegükben nem sokban különböznek a központi területektől - az újonnan kialakult utcák kivételével. Utóbbiak esetében érződik, hogy csak a rendszerváltást követően került sor a kiépítésükre, ezeken a részeken (Jókai utca, Vörösmarty utca) a házak karakterükben is eltérnek a központban elhelyezkedő épületektől.

A falu lakóterületei feloszthatók a régi és az újonnan kialakult lakóterületekre, így a lakóterületek épületállománya meglehetősen vegyes. A '50-es, '60-as években épített „kockaházak” stílustól, a '80-as években épített tetőtér-beépítéses lakóházakon keresztül az ezredfordulót követően épült modern épületig, és az ezredfordulót követően divatos mediterrán házakig szinte mindennel találkozhatunk. Mindemellett egyes településrészekben megmaradt az oldalhatáron álló, fehérre meszelt régi parasztházak sora is.

Épített értékek

Tordas több évszázados múltra visszatekintő település, ahol az építészeti értékek többnyire a településközpontban maradtak fent. A településközpontokban megjelenő hagyományos településszerkezet és az egységes utcakép maradt fenn, valamint számos - elsősorban közintézmény illetve vallási - épület őrzi a térségre jellemző, hagyományos építészeti vonásokat.

Tordason hat országos védelem alatt álló műemlék építmény található, ezek a település templomai, a templomkertben lévő szobrok és a Sajnovics-kastély épületei. (A kastély - és a hozzá tartozó 5 ha méretű kastélypark - nem az önkormányzat tulajdona.) Emellett az egykori Hangya épületek képviselnek komoly építészeti értéket, melyek többségében helyi védelem alatt állnak.

Közlekedés

Tordas közlekedését a közúti közlekedési hálózatok befolyásolják. A település belterületének délkeleti határától alig 2 km-re húzódik az M7 autópálya, ettől délre pedig 7-es főút, és a Budapest-Nagykanizsa vasútvonal. Az M7 autópályáról közvetlen fel- és lehajtó csomópont is kiépült. Tordastól 3 km-re van a martonvásári vasútállomás, mely a Budapest-Nagykanizsa villamosított vasúti fővonalon helyezkedik el. Mindezek alapján megállapítható, hogy Tordas a közúti- és vasúti hálózati kapcsolatai jók.

A községen belüli közlekedést a már említett 81108 j. közúton kívül a helyi gyűjtőutak és lakóutak biztosítják. A főúton és a gyűjtő utakon kívül a lakóutcák szűkek, szabályozási szélességük kicsi. Az önkormányzati belterületi utak 100%-a kiépített, burkolt.

Tordas belterületén 4 autóbusz megállóhely található. A településnek önálló közlekedési rendszere nincs, de a település útjait használó buszjáratok el tudják látni a belső közlekedési igényeket.

A településen a helyi közlekedést sokan kerékpárral oldják meg. Etyek és Ercsi közötti turisztikai kerékpárút része a Szent László-patak mentén futó, pályázati támogatásból megépült Tordas-Gyúró kerékpárút.

Közművek

A teljes közműellátáshoz kiépítették a közüzemű ivóvíz ellátást, a közcsatornás szennyvízelvezetést, a csapadékvíz elvezetést, a villamosenergia ellátást és a földgázellátást is, valamint a vezetékes távközlési és műsorelosztási szolgáltatást. A villamosenergia, valamint a vezetékes elektronikus hírközlési hálózat vezetékei jellemzően föld felett vannak elhelyezve, mely jelentős mértékben befolyásolja, alakítja a település arculatát.

Környezeti állapot

Tordas területén jelentős tájhasználatról illetve kibocsátással járó ipari terület, vállalkozás nem működik, a környezeti elemekre a helyi közlekedés és a mezőgazdasági művelés fejt ki a legnagyobb hatást.

Tordas termőterületeinek jelentős hányadát szántóként hasznosítják. A nagy kiterjedésű, homogén táblákat a legtöbb esetben nem tagolják mezővédő erdősávok, fasorok sincsenek az utak mentén, így az utakról jelentős mennyiségű szennyezőanyag mosódhat be a szántóföldek talajába. A 27/2004. (XII.25.)

KvVM rendelet a települést a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny települések közé sorolja, így a felszíni és a felszín alatti vizek szennyezésének elkerülésére, minőségük megóvására kiemelt figyelmet kell szentelni. Zajterhelés Tordas esetében a közlekedésből származhat, zajkibocsátással járó ipari üzem a településen nem üzemel. A községben a kommunális hulladék elszállítása megoldott.

Katasztrófavédelem

Tordas község a jogszabály alapján III. katasztrófavédelmi osztályba tartozó település, a Dunaújváros székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltséghez tartozik.

Összességében elmondható, hogy Tordas kiemelkedő helyi és helyzeti potenciállal rendelkező település, mely meglévő adottságait kiválóan hasznosítva fejlődik. A település jövőbeni fejlődése során fontos nagy hangsúlyt fektetni a minőségi fejlesztésekre, annak érdekében, hogy a falu természeti és épített értékei megóvhatók legyenek, és Tordas egyszerre lehessen hangulatos, nyugodt lakókörnyezetet biztosító, ugyanakkor változatos turisztikai lehetőségeket nyújtó település.

2.2. EGYEDI KEZELÉST IGÉNYLŐ, ILLETVE PROBLÉMÁS TERÜLETEK

Belterületi kiemelt feladatok:

- Egységes településközpont, központi tér (piac tér) kialakítása
- A település tradicionális szerkezetének, településképi megjelenésének megóvása
- Alulhasznosított zöldterületek hasznosítása a Szent-László-patak mentén, település zöldfelületi rendszerének megfelelő fejlesztése
- Rekreációs területek kialakítása az élhető lakókörnyezet megőrzése és fejlesztése érdekében
- Intézmények (egészségház, tornacsarnok) integrált fejlesztése
- Lakópark elszigetelődésének megakadályozása
- Gazdasági területek átgondolt fejlesztése
- Sajnovics kastély épületének megóvása, területének hasznosítása

Tájhasználati feladatok

- Öreghegyi területek rendezése
- Mezőgazdasági területeken gazdasági telephelyek létrehozásának meggondolása

Környezeti, természeti értékek

- Környezetkímélő mezőgazdasági technológiák, növényvédőszer-használat racionalizálása;
- Szent László-patak medrének szabályozása, karbantartása

Közlekedési és közmű területek

- Közlekedési kapcsolatok javítása, közösségi közlekedés (buszjáratok) fejlesztése Martonvásár és Gyúró irányába
- Belterületi utak minőségének javítása, felújítása
- Gyúrói utcai lakópark közművesítettségének teljes körűvé tétele
- Utak minőségének javítása a külterületen
- Kerékpárutak nyomvonalának kijelölése;
- A kiépített szennyvízgyűjtő hálózatra nem csatlakozó ingatlanok rácsatlakozását meg kell oldani;
- Külterületi lakóterületek infrastruktúra ellátásának javítása;
- Energia-hatékony rendszerek megvalósítása, napenergia termelés létesítményeinek biztosítása.

2.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRESZEEK

Tordas belterülete nem különíthető el eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészekre.

Bár a település belterületén belül nincsenek markánsan eltérő településrészek, szerkezetileg elkülöníthető a különálló egységet alkotó lakópark területe, valamint a külterületen elhelyezkedő Öreghegy. Összességében azonban kijelenthető, hogy a falu - a kialakult szerkezetet, beépítési módot és épületállományt tekintve egységes településként jellemezhető. Mindemellett a KSH alapján megállapításra került, hogy a település nem rendelkezik a többitől markánsan eltérő, szegregált településrészszel.

3. A TELEPÜLÉS ADOTTSÁGAI SWOT TÁBLÁZATBAN ÖSSZEFOGLALVA

Tordas fejlesztési dokumentumainak elkészítéséhez elengedhetetlen a SWOT analízis készítése. Amellett, hogy a település adottságait erősségekre és gyengeségekre szétválasztva összegyűjtjük, az adottságokból adódó lehetőségek mellett a települést veszélyeztető tényezők is feltárássra kerülnek. A SWOT analízis lehetőségei és veszélyei nem azt jelentik, hogy a jövőbeni fejlődés egyértelműen egyik vagy másik szempont szerint alakul.

A térség és Tordas helyzetelemzéséből származó információk stratégiai szemléletű, rendszerezett összegzését tartalmazza a SWOT analízis.

	ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
REGIONÁLIS KAPCSOLATOK, TÉRSÉGI SZEREPKÖR	<ul style="list-style-type: none"> - Főváros közelsége - Székesfehérvár vonzáskörzete - Martonvásár szomszédsága - Jó kistérségi kapcsolatok 	<ul style="list-style-type: none"> - Forgalom (elkerülő út hiánya) - Ingázás (mindennapi munkabajárás, iskolalátogatás)
DEMOGRÁFIA, TÁRSADALMI KOZHÉZIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Összetartó faluközösség - Befogadó települési közösség - Nagyszámú aktív civil szervezet, egyesület - Emberléptékűség - Közösség, kultúra sokszínűsége - Aktív civil és sportélet - Sokszínű gyerekek és felnőttek programok - Hangya hagyományok - Nagycsaládosok jelenléte - Országos átlagnál jobb korösszetétel 	<ul style="list-style-type: none"> - Civil szervezetek, megmozdulások nem megfelelő összehangolása - Fialatok nem érdeklődnek a közügyek iránt - Sok új lakos a lakóparkokban
ELLÁTÁS, SZOLGÁLTATÁS	<ul style="list-style-type: none"> - Jó minőségű közszolgáltatások - Az oktatási és nevelési intézmények folyamatos bővítése, korszerűsítése - Színvonalas alapfokú művészeti oktatás, zenei képzés, néptánc oktatás - Megfelelő házi orvosi ellátás - Alapfokú szociális, egészségügyi szolgáltatások - Lakosság szociális helyzete jó - Jó közbiztonság 	<ul style="list-style-type: none"> - Hiányzó középfokú oktatás - Hiányzó idősek nappali ellátó otthona - Szórakozási és egyéb szabadidős lehetőségek hiánya a különböző korosztályok számára - Hiányzó tornacsarnok

	ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
GAZDASÁG, TURIZMUS	<ul style="list-style-type: none"> - Kis- és középvállalkozások - Magas foglalkoztatottság - Nincs nagy környezeti terhelést okozó ipari tevékenység a településen - Jó minőségű szántóterület - Fajtanemesítő Intézet megléte - Jelenlévő kertészetek 	<ul style="list-style-type: none"> - A főváros munkaerő-elszívó ereje érvényesül - Térségi együttműködés hiánya a turizmus területén - Kevés a szakképzett munkaerő - Őstermelők hiánya - Magas ingatlanárak
TERMÉSZET, KÖRNYEZET	<ul style="list-style-type: none"> - Jó levegő, csend - Kedvező környezeti állapot - Öreghegy - Erdőmajori gyümölcsös 	<ul style="list-style-type: none"> - A lakóparkok növekedése csökkenti a természeti környezetet - Helyenként jelentős környezeti terheléssel járó tájhasználatok (Öreghegy)
ÉPÍTETT KÖRNYEZET, TELEPÜLÉSKÉP	<ul style="list-style-type: none"> - Falusias beépítés - Barátságos, emberközelű település - Változatos településkép - Lakóterületi tartalékok (foghíjtelkek, lakóparkok) - A régi épületállomány lassú, de folyamatos megújulása - Sajnovics kastély épülete és kertje 	<ul style="list-style-type: none"> - Elhanyagolt állapotú kastély és környezete - Western falu tájidegen kialakítása
INFRASTRUKTÚRA, KÖZMŰVEK, KÖZLEKEDÉS	<ul style="list-style-type: none"> - Megvalósult fejlesztések, a település ütemes fejlődése - Burkolt utak arányának folyamatos emelkedése - Jól működő közműszolgáltatások - Vezetékes telefon és kábeltv hálózat - Megfelelő mobil vételi lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> - Kevés tömegközlekedési kapcsolat a környező települések irányába - Térségi kerékpárút-szakasz hiánya a szomszédos településeken - Hiányzó járdák - Csak egy átmenő főút van - Cifra-híd állapota romlik

	LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
REGIONÁLIS KAPCSOLATOK, TÉRSÉGI SZEREPKÖR	<ul style="list-style-type: none"> - Balatoni kerékpárút megépítése - Térségi együttműködés (turisztika, sport, gasztronómia, kulturális) 	<ul style="list-style-type: none"> - A főváros elszívó ereje tovább erősödik - Alvótelepüléssé válás
DEMOGRÁFIA, FOGLALKOZTATÁS, TÁRSADALMI KOHÉZIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Fiatalok bevonása a település közösségi életébe - Fiatalok számára további vonzó helyi kapcsolódási, sportolási lehetőségek biztosítása - A kulturális élet intenzívebb kiaknázása - Községi szellem, gyökerek további erősítése - Egyesületek, civil szervezetek támogatása 	<ul style="list-style-type: none"> - A település elöregedése - Fiatalok elvándorlása

	LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
ELLÁTÁS, SZOLGÁLTATÁS	<ul style="list-style-type: none"> - Szociális, egészségügyi fejlesztések - Az értelmiségi réteget is megcélzó kulturális, szórakozási lehetőségek biztosítása - Sportinfrastruktúra fejlesztése (szabadtéri pályák) 	<ul style="list-style-type: none"> - Az intézmények fenntartása a magas költségek miatt ellehetetlenül
GAZDASÁG, TURIZMUS	<ul style="list-style-type: none"> - Helyi vállalkozások támogatása, további erősítése, helyi adók újragondolása - Kerékpáros fejlesztések (kerékpárutak kiépítése, kerékpáros pihenőhely létesítése, működtetése) - Öreghegy megújítása - Környezetbarát kisipar támogatása - Szőlő- és bortermelés elterjedése - Feldolgozó kisüzemek létesítése - Kertészeti kultúrák, fóliás növénytermesztés (helyi fogyasztásra is) - Helyi piac fejlesztése, helyi termék-kosár összeállítása 	<ul style="list-style-type: none"> - Budapest elszívó hatásának érvényesülése - További fejlesztések elmaradása, lassúsága - EU-s pályázati pénzek csökkenése - Korszerűtlen, környezetszennyező mezőgazdálkodási technológiák alkalmazása - Öreghegyen lakóterület kialakulása
TERMÉSZET, KÖRNYEZET	<ul style="list-style-type: none"> - Természeti értékek megóvása, fenntartása; tájékoztatás - Mezőgazdasági technológiai korszerűsítés - Felszíni és felszín alatti vizek minőségének hosszú távú megőrzése - Környezettudatos szemlélet kialakítása (oktatás, tájékoztatás); - Külterületi fejlesztések a táji, természeti értékek figyelembe vételével 	<ul style="list-style-type: none"> - Növekvő környezetterhelés - Elavult környezetszennyező mezőgazdasági technológiák alkalmazása miatt károsodik a természeti környezet - Éghajlatváltozás káros hatásai - Szent László patak elszennyeződése - Meglévő tavak miatti vízkészlet csökkenés (Szent László-patak)
ÉPÍTETT KÖRNYEZET, TELEPÜLÉSKÉP	<ul style="list-style-type: none"> - Rendezett településkép kialakítása - ÁFÉSZ épület felújítása - Új lakóterületek, utcanyitások megfontolt kijelölése - A település szerkezetéhez illeszkedő területi fejlesztések - Kastély felújítása, környezetének rendezése - Foghíjtelkek településképhez illeszkedő beépítése - Közterületek, zöldterületek kijelölése, fejlesztése - Légvezetékek földbe helyezése 	<ul style="list-style-type: none"> - A helytörténeti értékkel bíró épületek állapotának romlása / pusztulása - A hagyományos településképbe nem illő épületek elszaporodása - Lakóparkok tartalékterületeinek megléte, újabb lakóparkok megjelenése - Kastély hasznosítása nem történik meg, kastély további állagromlása - Zöldfelületek karbantartására nincs fedezet

	LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
INFRASTRUKTÚRA, KÖZMŰVEK, KÖZLEKEDÉS	<ul style="list-style-type: none"> - Infokommunikációs fejlesztés, ingyenes wifi hálózat kialakítása a teljes községben - Csapadékvíz-elvezetés megoldása a település teljes területén - Alternatív energiaforrások hasznosításának elősegítése - Térségi kerékpárút továbbépítése; - Belterületi kerékpáros közlekedési lehetőségek fejlesztése - Közlekedésbiztonsági intézkedések - Parkolók létesítése, járdák építése - Új átmenő forgalmat levezető út és híd építése 	<ul style="list-style-type: none"> - Külterületi földutak járhatatlanná válnak - Öreghegy infrastukturális ellátottságának hiánya, vagy túlzott kiépítése - Környezetkárosító ipari tevékenység megjelenése - Átmenő forgalom túlzott megnövekedése - Lakóparkok közmű igényeinek nem megfelelő kapacitás (szennyvízkezelés)

4. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

4.1. A KONCEPCIÓ FELÉPÍTÉSE

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT
Társadalmi-gazdasági helyzetfelmérés

JÖVŐKÉP
Hosszú távú vízió arról, hogy Tordas milyen település szeretne lenni

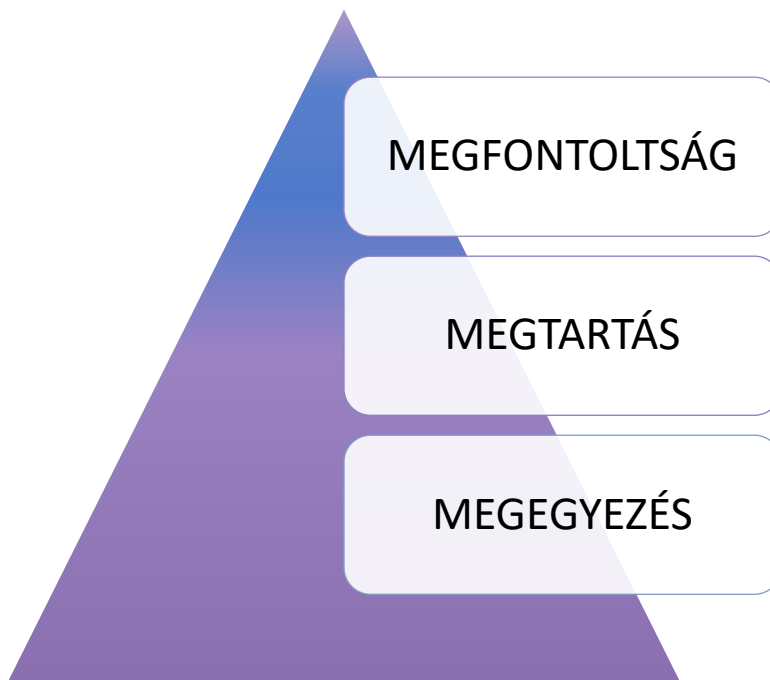
HORIZONTÁLIS CÉLOK
Szemponatok, amelyek érvényesülését alapvetően figyelembe kell venni

ÁTFOGÓ ÉS TEMATIKUS FEJLESZTÉSI CÉLOK
A településfejlesztés során elérni kívánt szándékok összefoglalása

4.2. TORDAS JÖVŐKÉPE

A jövőképnek a település céljairól kell szólnia, nem feledve, hogy csak az a település tud sikeres lenni, ahol a település sikerei összekapcsolódnak a helyi közösség sikereivel. A jövőkép végső megfogalmazásának konszenzuson kell alapulnia, hiszen a jövőképben megjelenik a település magáról alkotott képe. Ha a fejlesztési beavatkozások sorrendjében, azok fontosságában lehetnek hangsúlybeli eltérések, a jövőképben megjelenő vízióknak ki kell fejezni a helyi közösség egy irányba mutató akaratát. A jövőképben megfogalmazott elképzelések segítenek abban, hogy a település fejlesztési tervei egy irányba mutassanak, kohézióban legyenek egymással.

Tordas jövőjét három fogalomra épített alapérték fejezi ki legjobban, amelyek iránymutatásként szolgálnak a fejlesztési célok meghatározásakor is.

Megfontoltság

Tordas olyan léptékben fejlődjön, ami nem veszélyezteti a meglévő települési környezet (infrastruktúra, szolgáltatások, közösségek) minőségét, az úgynevezett “lassú” fejlődés legyen a jövőben is a cél.

Megtartás

Tordas az itt élők számára legyen vonzó lakóhely, a település népességmegtartó képességének megőrzése a fiatalok helyben maradását segítse elő, ezért elsősorban a helyben lévő vállalkozások támogatása, a helyi sajátosságokra épülő gazdaságfejlesztés és a helyi közösségbe vetett hit legyen a legfontosabb.

Megegyezés

Tordas arra törekedjen, hogy a jól élhető település jövőjét közösen alakítsák ki, a fejlesztések megvalósításában minél többen vegyenek részt.

**Tordas egy olyan hely legyen, ahol jó élni,
ahol van jövője a gyermekeknek éppúgy, mint az idősebbeknek, és
ahol a közösségnek mindenki hasznos tagja lehet.**

4.3. HORIZONTÁLIS CÉLOK

A horizontális célkitűzéseknek a koncepció minden egyes elemében érvényesülnie kell. A Településfejlesztési Koncepció vertikális felépítése mellett figyelemmel kell lenni arra, hogy a megfogalmazott fejlesztési céloknak milyen az egymáshoz való viszonya, a szinergiahatások kihasználására milyen lehetőségek vannak. Mindez azt jelenti, hogy a koncepció vertikális felépítése mellett, a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazódnak a horizontális célok is.

FENNTARTHATÓ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS

A fenntartható településfejlesztés feltételezi a társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítését, illetve ezek összhangját. A fenntarthatósági stratégia kidolgozása során a jelen szükségleteit kell alapul venni, de annak figyelembe vételével, hogy a jövő generációjának lehetőségei ne szűküljenek be egyik dimenzió terén sem. A fejlesztések során a fenntarthatóság érvényesítése már rövid távon is pozitív változásokat indíthat el, hosszú távon pedig komoly gazdasági előnyökkel járhat.

PARTNERSÉG MŰKÖDTETÉSE

A partnerségen alapuló együttműködések biztosítják, hogy a településfejlesztési dokumentumokban leírt tartalmak, fejlesztési elképzelések igazán tudjanak működni. Ehhez elengedhetetlen, hogy létezzenek azok a kommunikációs csatornák, amiken keresztül kapcsolat teremthető a fejlesztések szereplői között. A partneri kapcsolatok a kiemelt szereplők esetében különösen fontosak: Önkormányzat és lakosság között; önkormányzat és helyi munkaadók között; az Önkormányzat és a civil szervezetek között; Önkormányzat és a térségi együttműködésekben résztvevő szervezetek, intézmények között.

HELYI IDENTITÁS

A települési identitás megerősítése fontos a település számára, hiszen számos olyan érték található a településen, melyre érdemes támaszkodni, s melyek hosszú távon meghatározhatják a település jövőjét, arculatát. A helyi identitás nem csak a szellemi örökség, hanem a művi és természeti értékek szempontjából is fontos. Az erős helyi identitás a fiatalok megtartásához is elengedhetetlen. A helyi identitás és a helyi image szorosan összefügg, így nem csak a helyben lakók számára hordozhat üzenetet, hanem a településre látogatók számára is.

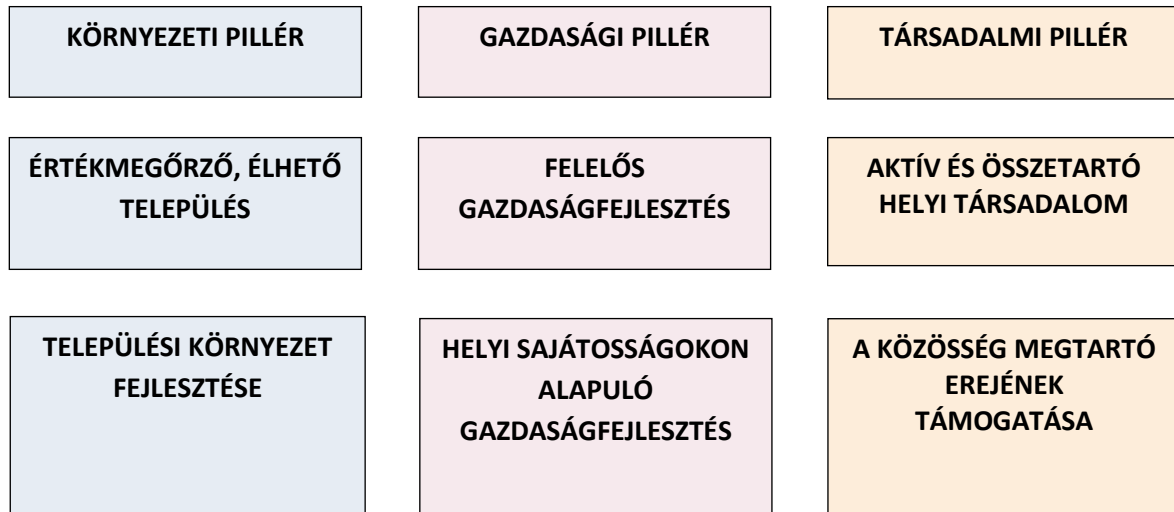
4.4. A JÖVŐKÉPET MEGHATÁROZÓ CÉLOK

A fejlesztési célok csoportosítása három alappilléren nyugszik: a környezeti, gazdasági és társadalmi tényezőkön. A település környezetének fejlesztése az infrastrukturális, műszaki állapot létrehozását tartalmazza, amely a lakhatási körülmények javítása mellett a gazdaságfejlesztésnek is kedvező feltételeket biztosít.

A helyi sajátosságokon alapuló vállalkozások, szolgáltatások kialakítása a fenntarthatóság záloga is egyben. A társadalmi fejlődés alapegységei azok a helyi közösségek, amelyek működtetik azt a civil társadalmat, ami a hely szellemiségét jellemzi. Tordas esetében a Hangya hagyományok az átlagosnál összetartóbb helyi közösség kialakulását tették lehetővé. Erre és a helyben meglévő magas szintű művészeti életre lehet alapozni a jövőbeli célok elérését.

A fejlesztési célok elérése érdekében komplex beavatkozások kerültek megtervezésre. Az egyes programok egymáshoz kapcsolódnak, hatásuk kiegészíti egymást, ezáltal még egy kisebb beavatkozás is jelentős változásokat generálhat. Éppen ezért kívánatos, hogy a folyamatok megtervezésekor az egymásra épülő tevékenységek összhangban legyenek.

TORDAS, AHOL SZERETÜNK LAKNI

A tervezési folyamat során megfogalmazott fejlesztési elképzelések akkor tudnak a későbbiekben a gyakorlatban működni és valóban segíteni a település fejlődését, ha megfelelő megalapozó helyzetfeltárás történik. Ezt követően tisztázható, hogy a település közössége milyen jövőképpel rendelkezik, ehhez milyen általános és konkrét célok köthetőek, és csak ezután lehetséges azoknak a fejlesztési eszközöknek a beazonosítása, amik végeredményben elvezetnek a fejlesztések megvalósításához.

Tordas, ahol szeretünk lakni

4.5. ÁTFOGÓ ÉS TEMATIKUS FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

Értékmegőrző, élhető település

Települési környezet fejlesztése

A települési funkciók minőségi fejlesztése

Alapfokú egészségügyi és szociális ellátórendszer fejlesztése

Alapfokú oktatás feltételeinek javítása

Korszerű közigazgatás feltételeinek biztosítása

Települési szolgáltatások széleskörű biztosítása

Lakóterületek minőségi fejlesztése

Zöldfelületi fejlesztések

Egyéb szolgáltatások fejlesztése

Műszaki infrastruktúra fejlesztése

A közmű infrastrukturális hálózatok állapotának javítása

Úthálózat és azzal összefüggő infrastruktúra fejlesztése

Kerékpár- és gyalogos infrastruktúra

Intézményi felújítások és környezetük rendezése

Településközpont rendezése

Épített értékek védelme

Felelős gazdaságfejlesztés

Helyi sajátosságokon alapuló gazdaságfejlesztés

Gazdasági környezet fejlesztése

Öreghegy újjáélesztése, szőlő- és bortermelés

Új vállalkozási terület kijelölése

Fenntartható, önellátó gazdaság megteremtése

Helyi vállalkozások megerősítése

Helyi termékfejlesztés

Helyi vállalkozások támogatása

Turizmus-fejlesztés

Jó térségi kapcsolatok, kulturális együttműködések

Hangya hagyományok ápolása

Sajnovics-Dreher hagyományok ápolása

Aktív és összetartó helyi közösség

A közösség megtartó erejének támogatása

Együttműködések erősítése

Helyi közösségek, civilek támogatása

Településközi együttműködések erősítése

Fiatalok megtartása

Szabadidő eltöltési lehetőségek bővítése, ifjúságügy támogatása

Sport programok megvalósítása

Helyi humán erőforrás képzése

Helyben szervezett felnőttképzés

Művészeti oktatás támogatása

Környezettudatos gondolkodás népszerűsítése

5. A CÉLRENDSZER ELEMEI

5.1 ÉRTÉKMEGŐRZŐ, ÉLHETŐ TELEPÜLÉS

A települési környezet tágabb értelmezésébe beletartozik a települési intézményi infrastruktúra fejlesztése, a települési szolgáltatások színvonalának növelése és a környezet fizikai értelemben történő megújítása is, ideértve az infrastrukturális hálózatok fejlesztését, korszerűsítését.

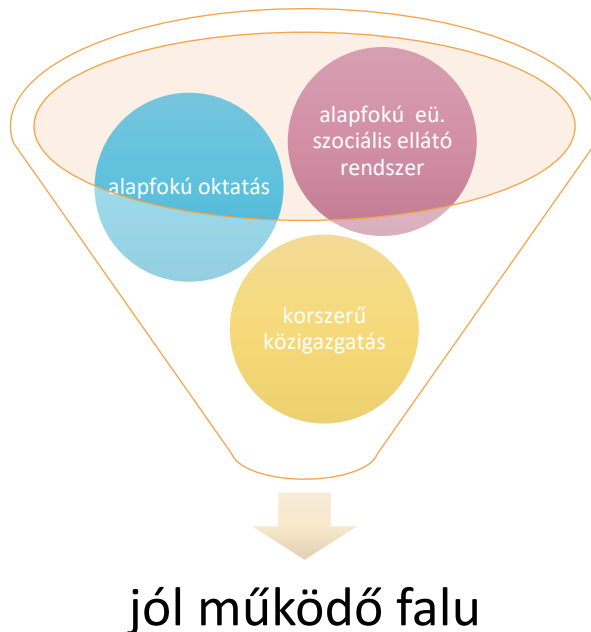
5.1.1 A TELEPÜLÉSI FUNKCIÓK MINŐSÉGI FEJLESZTÉSE

Az alapfokú egészségügyi és szociális ellátórendszer fejlesztése a helyi lakosság ellátásának alapkövetelménye. Tordason elsősorban az egészségház felújításával lehet ezt a célt segíteni, de ide tartozik a különféle prevenciós tevékenységek, felvilágosító programok szervezése, szűrővizsgálatok megtartása; a védőnői hálózat működtetése, az idősekről való gondoskodás megszervezése, valamint a bölcsődés korú gyermekek ellátása is. Az egészségház felújítása azért fontos, hogy a jól működő háziorvosi és védőnői hálózat méltó helyet kaphasson a faluban.

Az alapfokú oktatás önkormányzati szinten az általános iskolában folyik. Tordas község kedvező körösszétételét figyelembe véve a kellő számú óvodai és iskolai férőhely biztosítása lesz a következő évek fő feladata. Az óvoda építése nemrég fejeződött be, amit közösségi összefogással hoztak létre. Az alapfokú oktatás feltételeinek javítása az általános iskolában folyamatosan történik, évről-évre hozzájárul az önkormányzat az iskola épületének karbantartásához, felújításához. Az állam működteti ugyan az iskolát, de a helyi művészeti oktatás kiegészítő támogatásában, illetve a mindennapos testnevelés feltételeinek megteremtésében az önkormányzat segítséget nyújt, ezért kiemelt cél az új sportcsarnok felépítése. A gyermekek sikeres jövőjének érdekében a magas színvonalú oktatást Tordas Község Önkormányzata támogatja, ennek fenntartása a jövőben is fontos feladat.

A korszerű közigazgatás feltételeinek biztosítása érdekében a polgármesteri hivatal felújítása, energiatakarékos átépítése és az e-ügyintézés széleskörű bevezetése fontos. Az önkormányzat kötelező feladatainak ellátására intézményhálózatot működtet. Az önkormányzati törvény módosításával, illetve az iskolák állami felügyelet alatt történő működtetésével megváltozott a helyi közösségek kötelező feladatainak finanszírozása, és ezzel együtt a fejlesztési, fenntartási, felújítási kötelezettségek is módosultak, és a hangsúly az ügyfél központú ügyintézésre tevődött.

át. A közigazgatásban dolgozó szakemberek szakmai képzése mellett fontos, hogy a község által használt épületek a legkorszerűbb energetikai tulajdonsággal működjenek, és felszereltségük a legmagasabb szintű legyen. Hosszútávon így érhető el, hogy gazdaságosan üzemeltethető épületekben, a technikai feltételek biztosításával a hatékony munkavégzésnek ne legyen akadálya.

A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

- egészségház felújítása
- preventív programok indítása
- sportcsarnok építése
- polgármesteri hivatal felújítása
- önkormányzati intézmények technikai felszereltségi szintjének növelése
- közigazgatásban dolgozó szakemberek képzése

5.1.2 TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK SZÉLESKÖRŰ BIZTOSÍTÁSA

A lakóterületek minőségi fejlesztése a meglévő családi házas övezetben az infrastrukturális hálózatok megléte mellett feltételezi, hogy az új lakóterületek és a meglévő lakóparkok azonos minőségű fejlesztéseket kapjanak. Az új lakóterületek kijelölése ezért ütemezett léptékben kell, hogy történjen, hogy a szükséges intézményi infrastruktúra is megfelelő minőségben és mennyiségben álljon az itt élők rendelkezésére.

Az önkormányzati területek parcellázásával a növekedés előre megtervezett mértékben történjen meg, az úgynevezett „lassú” fejlődéssel növekedjen a helyi lakosság. A település egységes arculatának megőrzése is fontos szempont, ezért a hagyományos beépítési módot és a családi házas lakóterület bővítést javasolt előnyben részesíteni.

A lakóparkok részben a gazdasági helyzet romlásának köszönhetően nem épültek ki teljesen, így nem részei a településnek, abban, mint önálló egység foglalnak helyet. A jövőben a település kiemelt feladata, hogy az elzárt, szinte zárványként létező lakóterület nyisson a település felé, valamint a közszolgáltatások igénybe vehetők legyenek a lakóparkokban.

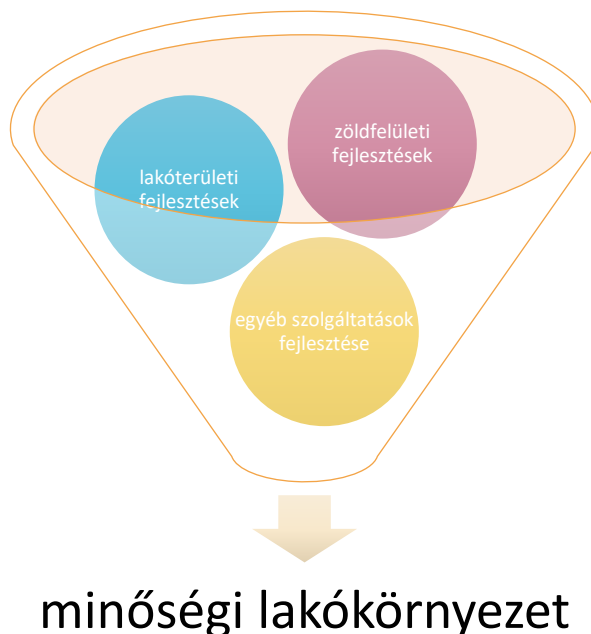
A zöldfelületi fejlesztések elsősorban a közösségi tereken történnek, de ide értendő még a lakóutcák fásítása, a patakot övező zöldsáv karbantartása, és a parkolók zöldítése is. A lakóterületekre jellemző a magas zöldfelületi arány, illetve a ház körüli kertek művelése, ami

továbbra is meghatározó eleme az egységes, rendezett faluképnek. A lakóterületen kisebb játszóterek létesítésével minőségi zöldfelületi fejlesztést lehet megvalósítani. Cél, hogy Tordason továbbra is gondozott, nagy zöldfelületek részei legyenek a nyugodt, egészséges lakókörnyezetnek.

A településüzemeltetési szolgáltatások jó színvonala a minőségi életkörülmények megteremtésének szükséges velejárója, ezért alapvető elvárás, hogy a falusias lakókörnyezetben is ugyanolyan általános, a mindennapi életvitelhez igazodó szolgáltatások álljanak rendelkezésre, mint a közeli városokban. Az idegenforgalmi ellátást segíti a helyi szolgáltatások színvonalának emelése, a helyi igényekhez igazodó vendéglátás, kiskereskedelem megléte, hiszen ha a helyben élők szeretnek a településen élni, akkor az ide érkezők is jól érzik magukat. Közös cél, hogy a helyi ellátás színvonala feleljen meg ezeknek a magas elvárásoknak.

Az egyéb szolgáltatások fejlesztése színesíti a település életét. A vendéglátás területén olyan étterem, cukrászda létesítése lenne célszerű, amely a helyben élők igényeit is kielégíti, a helyi boltokban pedig elsősorban a mindennapi bevásárlások elintézésére kell hangsúlyt fektetni.

A helyi szolgáltatások fejlesztésével a helyben megtermelt termények vendéglátásban történő felhasználását lehet segíteni. Kitűzött cél, hogy elsősorban a helyben megtermelt javakat értékesítsék. A helyi kézműves piac lehet az egészséges életmódot kedvelők kedvenc beszerzési helye. Ezért fontos, hogy a tordasi helyi termékek különleges minőséget képviseljenek, s azokat megfelelő környezetben lehessen értékesíteni. Ehhez szükséges a már működő termelői piac további fejlesztése.

A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

- önkormányzati lakótelkek kijelölése és ütemezett értékesítése
- helyi szabályozás, településképvédelmi intézkedések meghatározása
- helyi értékvédelem és támogatási alap létrehozása
- helyi vállalkozások bevonása a faluszépítésbe
- arculat megőrzése (Tordashoz illeszkedő új beépítések, épületek, utcakép megőrzése)
- parkok, játszóterek folyamatos karbantartása, újak kialakítása
- fasor-, sövénytelepítés, virágosítási akciók lebonyolítása
- települési közszolgáltatások bővítése
- helyi vendéglátás fejlesztése (szállások, étterem, kávézó, cukrászda, büfé, stb.)

5.1.3 MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE

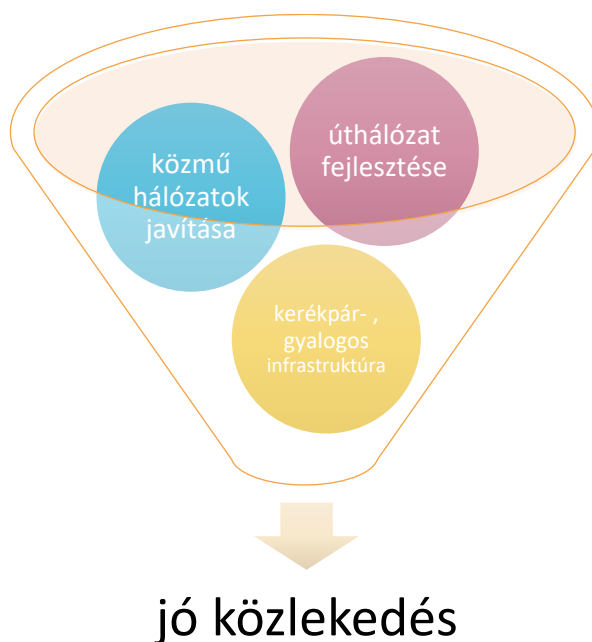
A közmű infrastrukturális hálózatok állapotának folyamatos karbantartása, szükséges javítása a megbízható közszolgáltatások alapja, ideértve az egészséges ivóvíz biztosítását, a szennyvízhálózat teljes körű kiépítését, a gázellátást, a távközlési hálózatok gyors elérhetőségét. Tekintettel a lakások energia szükségletének folyamatosan növekedésére, a fejlődő falu infrastrukturális ellátása csak a lakóterület fokozatos és előre megtervezett bővítésével biztosítható, ezért arra kell törekedni, hogy a lakosság által igényelt kapacitások minden esetben biztosíthatók legyenek.

A Tordast átszelő út (Szabadság út) mentén épült ki a település, a lakóutak erre a tengelyre szerveződtek. Az egytengelyű úthálózat miatt, ha valami probléma adódik a fő közlekedési útvonalon, akkor megbénul a falu közlekedése, ezért szükséges egy alternatív, településen belüli „elkerülő” út megépítése, ehhez kapcsolódóan pedig egy új híd építése. Bár a település közlekedési hálózata jó, mégis sokat javíthat a településen élők helyzetén, ha az új „elkerülő szakasz” kiépítése megtörténik.

Az autós közlekedés biztonságának növelése mellett a tömegközlekedési eszközök menetrendjének összehangolása kedvezőbb feltételeket nyújthat a bejáró diákoknak, az ingázó munkavállalóknak, ezért kezdeményezni kell a buszjáratok és a vonatközlekedési rend összehangolását.

A belső utak állapota jó, azonban a belső kerékpárút hálózat újragondolása, a hiányzó járda- és útszakaszok megépítése teheti teljessé a helyi közlekedési rendszert. Néhány helyen, elsősorban az intézmények környékén, a faluközpontban javasolható még parkolóhelyszám növelése is.

A patak menti kerékpárút továbbépítése nem a község feladata, ám a település érdekelt a Budapest-Balaton kerékpárút kiépülésében, így kezdeményező lehet, hogy a további szakaszok elkészüljenek.

A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

- infrastrukturális hálózatok ütemezett bővítése
- közparkban ingyen WIFI biztosítása
- a Köztársaság úti híd alternatívájának megtervezése, új híd a Szent-László-patak felett
- az „elkerülő út” megtervezése, szabályozása
- vonat-busz közlekedés összehangolása (járatsűrítés, egyéni vállalkozóként ingajáratok indítása)

- Öreghegyi úthálózat javítása, külterületi utak állapotjavítása
- járdák építése/felújítása a központban
- belső kerékpárnyomvonalak kijelölése és megvalósítása a helyi forgalom számára
- közterületi parkolók bővítése az intézmények mellett
- a parkolási kultúra változtatása, szemléletformálási program elindítása
- térségi kerékpárút teljes kiépítése (Balaton-Budapest)

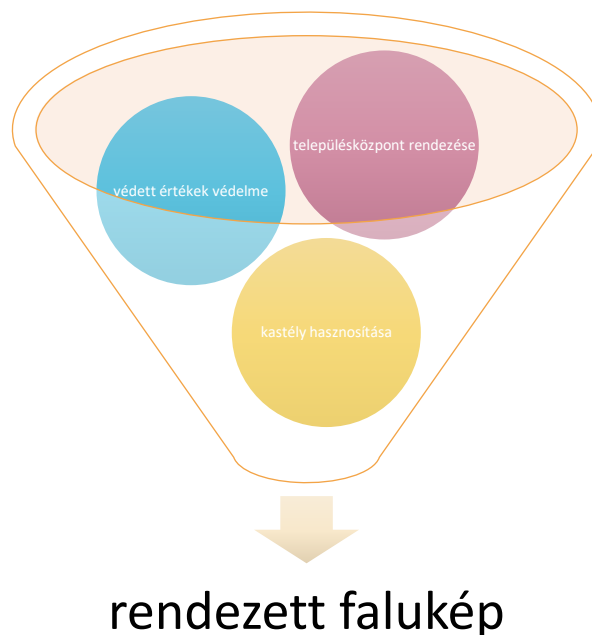
5.1.4 INTÉZMÉNYI FELÚJÍTÁSOK ÉS KÖRNYEZETÜK RENDEZÉSE

A településközpont rendezése során több éves folyamatában az önkormányzati intézmények jelentős számban megújultak, és környezetük rendezése is megtörtént. Az új építkezések, felújítások környezetének - a meglévőkhöz hasonló - igényes kialakítása a jövőben is kiemelt feladat. A falu alapvető feladatait saját intézményhálózatán keresztül látja el, amit folyamatosan fejleszt. A közösségi összefogással készült óvoda és az új iskola felújítása és bővítése után felújításra vár az egészségház, a polgármesteri hivatal, s fontos cél egy új sportcsarnok megépítése is.

Az új, illetve felújított épületek környezetének rendezése szintén nem elhanyagolható eleme a beruházásoknak. Kiemelt helyen szerepel az iskola környezetének rendbetétele és új funkciókkal való kialakítása, ami nem csak az iskolásoknak, hanem a település minden egyes tagjának fontos. Kívánatos, hogy a létesítendő többfunkciós tornaterem környezete, egyben a falu egyik központja is legyen, és díszburkolattal ellátott közterületi, és rendezett zöldfelületi rendszert kapjon.

Az épített értékek védelme és hasznosítása Tordas meglévő értékes épületállományának megőrzését, hasznos funkciókkal való betöltését tűzi ki célul. Ezen épületek közül kiemelkedő jelentőségű a kastély jövőbeni sorsa, miután a településen betöltött történelmi szerepe és földrajzi elhelyezkedése miatt meghatározó eleme a településfejlesztésnek. A központban található kastély épület hasznosítása, az épületet körülölelő kert rendbetétele a település számára nagyon fontos, noha ez a terület nem önkormányzati tulajdonban van. Cél, hogy a kastély és környezete középtávon megújuljon.

Az úgynevezett Hangya épületek esetén szintén fontos a megfelelő funkciók megtalálása, mert így jobban biztosítható az épületek állapotának megőrzése. Törekedni kell arra, hogy a helyi védett értékek megőrzésre kerüljenek, és fenntartásukhoz a tulajdonosok támogatást kaphassanak.

A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

- gondozatlan telkek közösségi tulajdonba vétele
- iskola környezetének rendezése, közterületi átépítés
- a kastély önkormányzati tulajdonba vételi lehetőségének vizsgálata
- kastélykert részben közcélú felhasználása, új közpark létrehozása
- helyi védett épületek rendbe hozatala
- helyi értékvédelmi rendelet megalkotása

5.2. FELELŐS GAZDASÁGFEJLESZTÉS

A gazdaságfejlesztés a helyi munkahelyteremtés miatt minden településen nagy hangsúlyt kap, azonban nem szabad szem elől téveszteni, hogy a helyi sajátosságok nagymértékben befolyásolhatják, hogy milyen irányban és mértékben történjen a fejlesztés. Tordas legnagyobb értéke a nyugodt lakókörnyezetet, ezért a gazdaság fejlesztése a meglévő hagyományokra építhet. Cél, hogy a meglévő lehetőségeket továbbfejlesszék a jó minőségű mezőgazdasági művelésű földterületeken, vagy a szőlő visszatelepítésre alkalmas Öreghegyen. További lehetőség a feldolgozó ipari kapacitás növelése, valamint a turizmusfejlesztés.

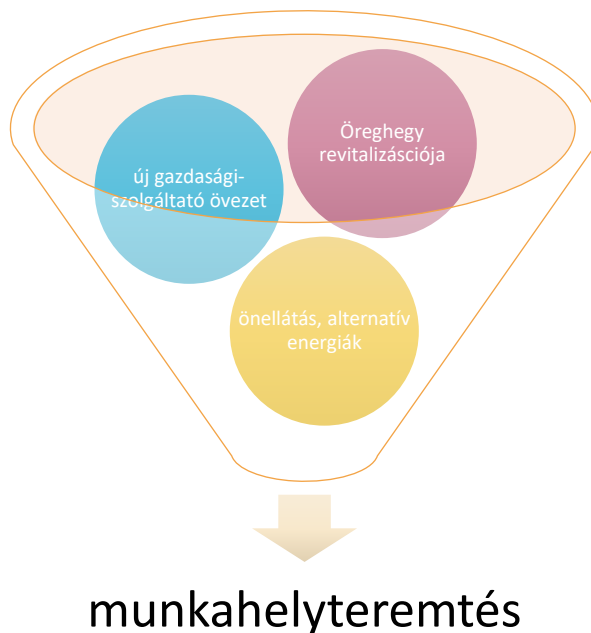
5.2.1. GAZDASÁGI KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE

Az Öreghegy Tordas egyik legrégebben művelt szőlőterülete. A település szerkezetében elfoglalt helye alapján ez a településrész külön kezelést igényel. Cél, hogy az eredeti tájhasználat legyen az uralkodó, azaz a lakófunkció kiszorításával a pincék, préházak és szőlő ültetvények vegyék vissza helyüket. Hosszútávon ez a hely új megélhetési formákat is generálhat, a település helyi termékpalettáját bővítheti a szőlő- és borkészítés termékeivel. Az erre épülő borturizmus révén a hely új színfoltja lehet az etyeki borvidéknek. A revitalizáció megtervezése során minden lehetséges eszközt igénybe kell venni (településrendezési eszközök, egyéb helyi rendeletek, hegyközségi szabályozás), s fontos a közösségi elhatározás megerősítése és a végrehajtás megszervezése is.

A jövőben új vállalkozási terület kijelölése is szükségessé válhat. Ennek során nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a megtelepedő vállalkozások által végzett tevékenységek környezeti terhelési értéke ne veszélyeztesse a település meglévő jó lakókörnyezeti adottságait. Az új övezet kijelölése további vállalkozásokat hozhat a térségbe, így érdemes a fejlesztést a szomszédos települések gazdaságfejlesztési terveihez igazítani.

A fenntartható, önellátó gazdaság megteremtése a gazdaságfejlesztés helyi innovatív megoldásait segíti, és hosszútávon hozzájárul a településen élők megtartásához. A környezettudatos életmód elterjesztéséhez, az egészséges élelmiszertermelés népszerűsítéséhez a jelenleg már jól működő

kezdeményezéseket is meg kell szólítani, és bevonni a közös munkába. A falusi életmód továbbadásához szükséges, hogy minél többen ismerjék meg az önálló gazdálkodás alapjait.

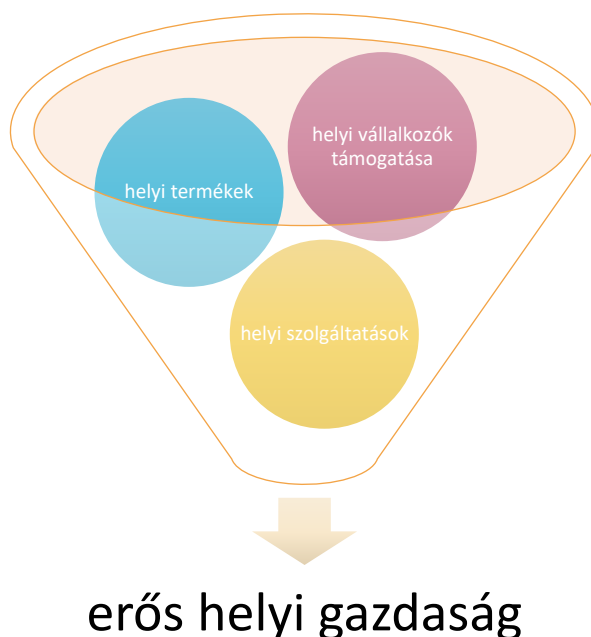
A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

- Öreghegy telkein szőlő-, gyümölcstermesztés visszaállításának támogatása
- hegyközségi szabályozás: jogi környezet adta lehetőségekkel élve szigorúbb szabályok (Etyek-Budai borvidékhez csatlakozás)
- "kiskert-kultúra" elterjedésének támogatása, a parlagon levő földterületek (pl. Öreghegy, lakótelkek vége) művelésének ösztönzése
- újrahasznosítás lehetőségeinek megtalálása (pl. mezőgazdasági melléktermékek)
- gazdasági-szolgáltató „övezet” kialakítása: a helyi kis- és kézművesipar mellett a munkahelyet és adót teremtő kis- és középvállalkozások letelepítése
- megújuló energiaforrások használata
- önfenntartó családi gazdaságok támogatása
- környezettudatos szemléletformálási akciók indítása

5.2.2. HELYI VÁLLALKOZÁSOK MEGERŐSÍTÉSE

A helyi termékfejlesztés a település külterületén, vagy a nagyobb gazdaságokban, kertekben megtermelt mezőgazdasági terményekből, speciális növényfajták nemesítésével, a szőlő- és gyümölcs feldolgozás termékeinek kiválogatásával, egy úgynevezett "tordasi brand" építéssel történhet. A termék-kosár összeállításában elsődleges szempont, hogy a helyi jelleg domináljon.

Szintén fontos feladat a helyi gazdasági szereplők támogatása, ennek során a helyi adózás rendjének újragondolása mellett mint speciális helyi szolgáltatás jelenhet meg egy közös képviseleti iroda biztosítása. A helyi vállalkozások piacra jutásának és a szolgáltatások összekapcsolásának záloga, hogy a vállalkozások ismerjék egymás tevékenységét, illetve hogy a településen élők számára ismertek legyenek.

A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

- piac termékválasztékának bővítése
- helyi termékek arculati tervezése
- helyi termékek feldolgozó hátterének megteremtése
- közös vállalkozói iroda kialakítása

5.2.3. TURIZMUS-FEJLESZTÉS

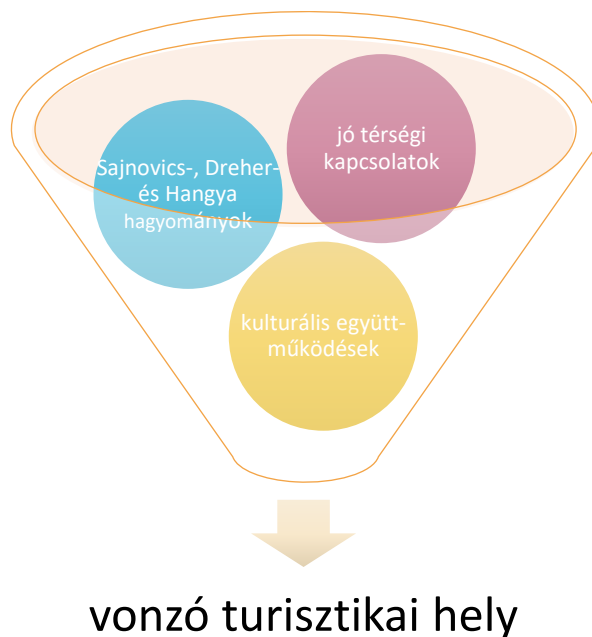
A térségi szerepkörből fakadó előnyök kiaknázása Tordas kiemelt turisztikai feladata. Budapest főváros, Székesfehérvár vagy a Balaton közelsége olyan célközönséget vonz, akik egy-két napos kirándulásokat terveznek, illetve olyanokat is, akik a meglévő csárda, kalandpark miatt érkeznek a községbe. Az átmenő kerékpáros turizmus kiszolgáló hálózatának bővítésével nőhet az ide érkezők száma, az egyéb turisztikai fejlesztések pedig az ide látogatók Tordason töltött idejét növelhetik.

A Tordasi horgászto környezet (westernfalu, kalandpark, tájház) illetve a Szent László patak mellett elhelyezkedő sportcentrum egyaránt a település idegenforgalmi szempontból fontos objektumai maradnak. Fejlesztési lehetőségeit tekintve érdemes megvizsgálni az Öreghegy hasznosítását is, hiszen a revitalizációt követően jelentősebb volumenűvé válhat a helyben megforduló borturisták száma.

A kulturális és idegenforgalmi együttműködés bővítése szintén a szomszédos településeken és a környező civil szervezeteken keresztül valósítható meg. Ez a térségben megrendezésre kerülő fesztiválok összehangolását, közös szervezését jelenti, ám nem elhanyagolható szempont a közeli Martonvásárba érkezők átcsábítása a tordasi művészeti, kulturális rendezvényekre.

A hagyományok ápolása, valamint az erre épülő településmarketing tevékenység erősítésével Tordas népszerűsítése, ismertségének javítása a cél. Ehhez járul hozzá a Dreher- illetve a Sajnovics-család története, a kastély megléte, vagy a Hangya mintatelepülés hagyományainak felélesztése. Tordas a testvértelepülési és civil kapcsolatokat felhasználva erősítheti, felélénkítheti a kulturális és oktatási együttműködések, ezzel a helyi értékekre is nagyobb figyelem irányul, amiket a marketing eszközeivel lehet egyre szélesebb körben ismertté tenni.

A Hangya hagyományok felélesztése segíthet továbbá a helyi identitástudat erősítésében is. A fiatalok számára vonzó lehet, hogy a hajdani mintatelepülés ma is példát tud mutatni összefogásból. Lehetőség adódik így a közösségi munka örömét megtapasztalni, és ezáltal mindenki bekapcsolódhat Tordas közösségi életébe.

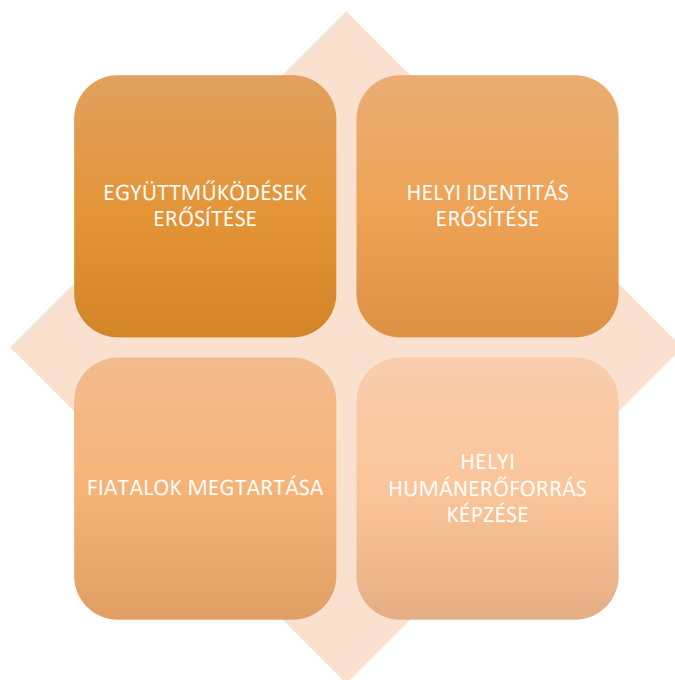

A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

- Budapest közelségének kiaknázása - csillagtúrák Tordas kiindulóponttal (helyi szállás)
- kerékpárúthoz kapcsolódó vendéglátó egységek, szervíz állomás létrehozása
- helyi attrakciók (Budapestről, vagy a környező településekről Tordas is elérhető)
- pincesor kialakítása - turisztikai attrakció, vendéglátó funkciók támogatása
- „image” kialakítása, felépítése (Sajnovics, Dreher családok története)
- testvértelepülési kapcsolatok ápolása
- helyi fesztiválok, művészeti hetek rendezése

5.3. AKTÍV ÉS ÖSSZETARTÓ HELYI KÖZÖSSÉG

Tordas egyik legfőbb erőssége az itt élők összetartásában keresendő. A hajdani Hangya mozgalom mintatelepülésén jelenleg is nagy a közösség szerepe, amit a település különféle civil, egyházi, művészeti és egyéb csoportjai, egyesületei fémjeleznek. Az önkormányzat a helyi közösségeknek biztosított támogatással, a döntési folyamatokba történő bevonással, fórumok rendezésével segítheti a közösségek életben maradását. A helyi kezdeményezések internetes felületen történő összekapcsolása, a programok egyeztetése, a kommunikáció javítása, az egymásra épülő programok, projektek összehangolása mind-mind a közösségi háló erősítésének eszközei.

5.3.1. EGYÜTTMŰKÖDÉSEK ERŐSÍTÉSE

A település számára nagyon fontos a településen működő civil szervezetek jelenléte, hiszen működésükkel fontos szerepet töltenek be a közösség életében. Ennek megfelelően az önkormányzat a rendelkezésére álló eszközeivel támogatja a helyi civil szervezeteket. A településen a közösségi élet központjaként a Hangya Művelődési Ház funkcionál, ami számos civil szervezet számára biztosít helyszínt, illetve maga a művelődési ház is több olyan rendezvényt szervez, ami hozzájárul Tordas közösségi életének színesítéséhez. Mindemellett a művelődési házban több klub program is megjelenik: nyugdíjas klub, színjátszók, sportklub (pingpong, csocsó, darts), szívklub.

A civil szféra további támogatása a helyi egyesületek, művészeti csoportok, sport egyesületek, egyéb civil szerveződések anyagi, vagy más eszközökkel való segítése erős közösséget épít. A közösségi élet meghatározó szereplői a vallási közösségek, akik a jótékonyági akciókkal, gyermektáborokkal, aktív közéleti tevékenységekkel segíthetik a településen élőket. Javasolt, hogy a képviselő-testület az éves költségvetésében különítsen el erre a célra forrást, amit közös döntéssel osztanak szét a megvalósítani kívánt programok függvényében.

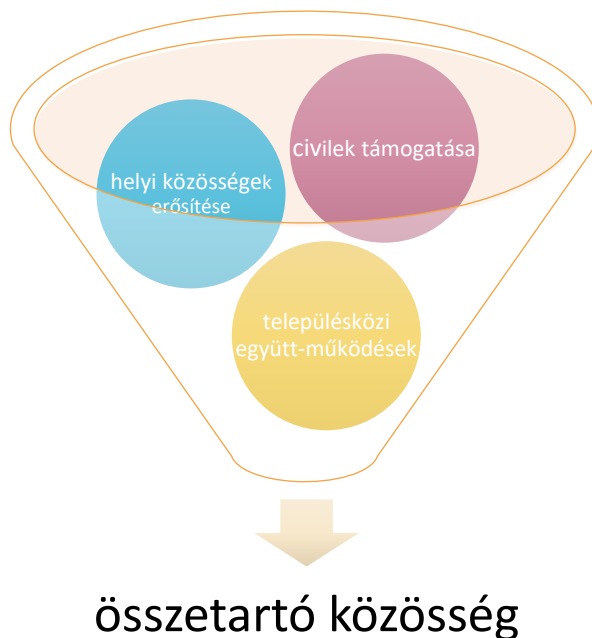
A helyi közösségek közötti együttműködések ösztönzése közösségi fórumok tartásával, az egymás közötti kommunikáció javításával történhet. A település honlapján keresztül való elérhetőségük,

vagy a programok egyeztetése hatékonyabb együttműködések eredményezhet. Az együttműködések ösztönzésében az önkormányzat vezető szerepet vállalhat fel, ha a döntéselőkészítésbe bevonja az érintett helyi közösségeket.

A településközi együttműködések erősítése a közös feladatellátás megszervezésében elengedhetetlen, mert bizonyos feladatok finanszírozását csak így lehet gazdaságosan megoldani (pl. szociális területen). A kistérségi társulást mellett nagyobb hangsúlyt kell kapni a települések egymás közötti megállapodásainak, a többszintű térségi együttműködésnek, mely a Leader csoportokban kitűzött közös célok eléréséhez is szükséges. Cél, hogy a kötelező feladatellátás térségi megszervezésével a leggazdaságosabb működési feltételek alakuljanak ki.

A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

- civilek pályázatírásánál önkormányzati koordinálás, segítségnyújtás
- elkötelezett vezetők által vezetett helyi közösségek bevonása a döntéselőkészítésbe
- helyi közösségek közötti feladatmegosztás, együttműködés
- honlapok elérhetőségének összekapcsolása
- térségi feladatellátás megszervezése, közös tervezés

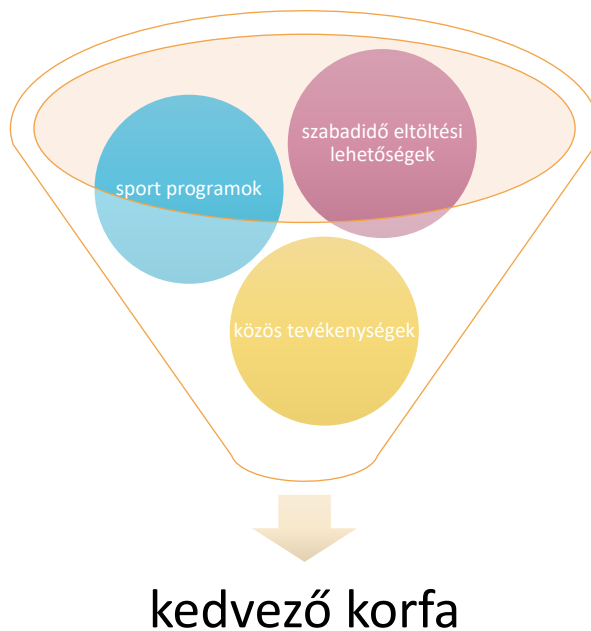
A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

- egyházak közötti együttműködés, jótékonyági akciók
- önkormányzati Civil Alap működtetése
- „Tordasi napok” szervezése, a máshol élők számára találkozó szervezése
- Hangya hagyományok feldolgozása és népszerűsítése
- Idősek történeteinek összegyűjtése

5.3.2. FIATALOK MEGTARTÁSA

A szabadidő eltöltési lehetőségek bővítésével a fiatalok helyben tartása is könnyebb feladat. Budapest közelsége miatt inkább a helyi, kisebb, meghittebb szórakozóhelyek kialakítása, speciális időtöltési lehetőség biztosítása a célszerű, de a közművelődési lehetőségek bővítése is ezt a célt szolgálja. Természetesen a magas színvonalú közszolgáltatások és a jó lakókörnyezet megléte elengedhetetlen feltétele annak, hogy a fiatalok Tordason képzeljék el jövőjüket. (ld. 5.1.2. fejezet)

A sport programok megrendezéséhez az új sportcsarnok megépítése szükséges, a szabadtéri sportpályák bővítésével pedig több fajta sportágnak lehet helyet adni. A közös sportolás, vagy a kedvenc csapatnak való szurkolás segíti a helyi közösségek összekovácsolódását.

A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

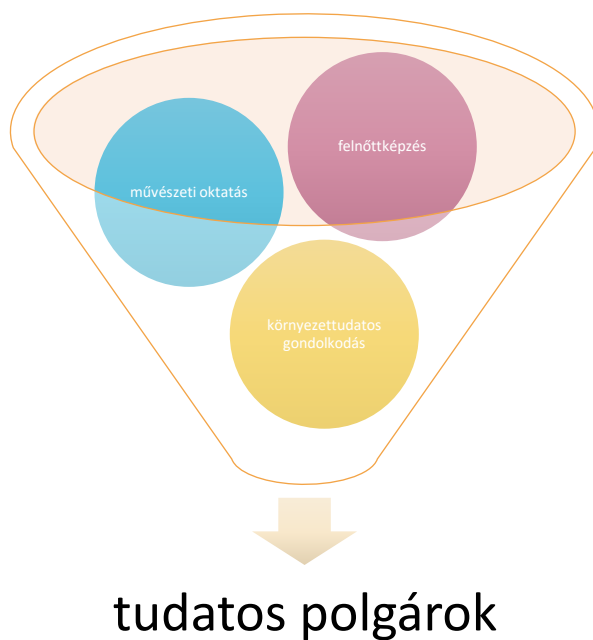
- közösségi helyek létrehozása (klub szoba, táncház)
- közös kirándulások szervezése
- fiatalok számára helyi pályázatok kiírása
- rekreációs, illetve sportprogramok szervezése
- Falu kupa versenyek megrendezése
- felnőtt játszótér építése

5.3.3. HELYI HUMÁN ERŐFORRÁS KÉPZÉSE

A helyben szervezett felnőttképzés a munkavállaláshoz segítheti a munkát keresőket, illetve egyéb társadalmi csoportok olyan ismereteket sajátíthatnak el helyben (pl. kismamák, nyugdíjasok), amit az időbeosztásuk, vagy egészségi állapotuk miatt máshogy nem tudnának megtenni. Jó lenne továbbá, ha a számítógépes ismeretek és az idegen nyelv tanulása mindenki számára elérhetővé válna Tordason.

A művészeti oktatás támogatása Tordason kiemelt helyen kell, hogy szerepeljen. A településen jelenleg is jól működő alkotó közösségek találhatók, sok művész él helyben, s a környékről is sokan járnak ide iskolába, vagy táncolni, kézművességet tanulni. Jó lenne, ha ez a művészeti, kulturális tevékenység továbbra is élénk maradna, s a jövőben is fontos szerepet töltene a falu életében.

A környezettudatos gondolkodás népszerűsítésével a fenntartható környezet kialakításához járulnak hozzá a programban résztvevők. Javasolt, hogy már óvodás korban kezdődjön meg a szemléletváltás. A jó példák összegyűjtésével és bemutatásával másoknak is minta lehet a tordasi életvitel.

A cél eléréséhez szükséges eszközök, programok

- felnőttképzési lehetőségek biztosítása
- számítógépes ismeretek és idegen nyelv tanulása mindeki számára
- művészeti, kulturális programok közös megvalósítása
- közösségi élet bemutatása az interneten
- tudatos életmódot népszerűsítő programok szervezése

5.4. A FEJLESZTÉSI CÉLOK AZ EGYES TELEPÜLÉSRESZEKRE VONATKOZÓAN

CÉLOK	TORDAS	TELEPÜLÉSRESZEK		
		Belterület	Öreghegy	Külterület
I. Értékkörző, élhető település				
I.1. Települési funkciók minőségi fejlesztése		X		
I.2. Települési szolgáltatások széleskörű biztosítása		X		
I.3. Műszaki infrastruktúra fejlesztése		X		X
I.4. Intézményi felújítások és környezetük rendezése		X		
II. Felelős gazdaságfejlesztés				
II.1. Gazdasági környezet fejlesztése	X	X	X	X
II.2. Helyi vállalkozások megerősítése	X	X	X	X
II.3. Turizmus fejlesztés	X	X	X	X
III. Aktív és összetartó helyi társadalom				
III.1. Együttműködések erősítése		X		
III.2. Fiatalok megtartása		X	X	
III.3. Helyi humán-erőforrás képzése		X		

6. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBTERVEZÉSHEZ

6.1. TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK

A társadalmi, gazdasági és környezeti adatok korábban meghatározásra kerültek a Megalapozó vizsgálat dokumentáció Helyzetfeltáró munkarésében. Az egyes kiinduló adatokat az alábbi fejezetek tartalmazzák:

- Társadalmi adatok 3.1. fejezet - Demográfiai jellemzők
- Közszolgáltatások 3.4. fejezet - Humán közszolgáltatások
6. fejezet - Településüzemeltetési szolgáltatások
11. fejezet - Közművesítés
- Gazdaság 4. fejezet - A település gazdasága
- Környezeti adatok 8. fejezet - Zöldfelületi rendszer vizsgálata
9. fejezet - Az épített környezet vizsgálata
11. fejezet - Közművesítés

6.2. JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMINEK TÉRBELI RENDJÉRE

Tordas esetében a műszaki infrastruktúra legfőbb elemei az alábbiak szerint alakulnak:

Úthálózat

Tordas a közúti- és vasúti hálózati kapcsolatai jók. A Fejér megyei és az országos közútfejlesztési programban elhatározása alapján megtörténhet a zsáktelepülések megszüntetése, így a program megvalósítását követően Tordas összeköttetésbe kerül majd Pusztazámor, Vál, Alcsút, Etyek községekkel.

Az önkormányzati belterületi utak 100%-a kiépített, burkolt, azonban a közeljövőben a belterületi kerékpár-infrastruktúra-hálózat bővítésével fejleszthető a belső közlekedési hálózat, és szükséges a régebben épített utak felújításával is számolni.

Közművek

Tordas lakásállományának többségében biztosított jelenleg a teljes közművesítettség. A közmű-infrastruktúra kapcsán a legfontosabb feladatok a szennyvíz-csatorna hálózatra való rácsatlakozások arányának 100%-ra emelése, valamint megújuló energiahordozók részarányának növelése

6.3. ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELMERE

A településen több olyan értékes épület, műtárgy is található, amely védelméről gondoskodni érdemes, mivel megőrzi a település karakterét. Az épített környezet értékei a műemléki oltalom alatt álló objektumok és a további építészeti értéket képviselő, hagyományos építészeti stílusjegyeket magukon viselő épületek.

A településen hat országos műemléki védelem alatt álló építmény áll. A település számos további építészeti értékkel rendelkezik, amelyeket helyi értékvédelmi rendelet híján a hatályos helyi építési szabályzat helyez védelem alá. Célszerű lenne egy új helyi értékvédelmi rendelet megalkotása, mellyel a település vezetése az épített értékek védelmét, azok fennmaradását tudja jogszerűen biztosítani.

7. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

7.1. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER

A településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célkitűzések elérése érdekében a településen élőkkel történő együttműködés fontos feladat, emellett az önkormányzat által működtetett intézményrendszer munkájának összehangolása is feltétlenül szükséges annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló források felhasználása hatékonyan történjen meg. A tordasi önkormányzat, a kistérségi társulás és az állam által működtetett intézmények, az alapfokú oktatás intézményei, óvoda, a közművelődési és egészségügyi intézmények, bölcsőde és szociális intézmények hozzájárulnak a településfejlesztési célok eléréséhez.

A településfejlesztési stratégia megvalósítását, szakmai felügyeletét, a szükséges koordinálást a polgármesteri hivatal apparátusa kell, hogy végezze. A stratégia készítése és végrehajtása folyamán az önkormányzat együttműködési szándéknyilatkozatot köthet a településen működő civil és más szervezetekkel az elérni kívánt célok megvalósulásának érdekében.

A jövőképpen foglaltak teljesülését elősegítő átfogó- és részcélok megvalósítását szolgáló intézkedéseket és programokat az integrált településfejlesztési stratégiának kell tartalmaznia.

7.2. JAVASLAT A VÁLTOZÁSOK NYOMON KÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE

A koncepcióban megfogalmazott célkitűzések megvalósításának nyomon követése a közösség érdeke, tehát a folyamatos tájékoztatás biztosíthatja a civil kontrollt. Ezenfelül gondoskodni kell arról, hogy a döntéshozók, a megvalósításban résztvevők, a felelős szervezetek naprakész adatokkal rendelkezzenek az elvégzett feladatokról. A monitoring tevékenység összetett feladata közé tartozik a visszacsatolás, a megtörtént, vagy tervezett beavatkozások vizsgálata, hogy azok a stratégiában rögzített célokkal összhangban történnek-e, illetve azok időbeni ütemezése megfelelő-e. Emellett a külső, belső változások okozta módosításokat mérlegelni kell és a szükséges lépéseket meg kell határozni.

A településfejlesztési koncepció aktualizálását, felülvizsgálatát legalább 10 évente szükséges megtenni a megvalósult elemek, a legfrissebb statisztikai adatok, felmérések, új információk, egyéb körülmények figyelembevételével.

A külső körülmények változásait folyamatosan figyelemmel kell kísérni, szükség esetén megtervezni a beavatkozást, illetve a célkitűzések összhangját újra meg kell teremteni.

A már végrehajtott feladatok kiértékelésének rögzítésével a pályázati úton megvalósított fejlesztések pénzügyi és fizikai eredményei követhetők nyomon. Különösen fontos, hogy a pályázatban vállalt indikátorok mérése megtörténjen, és a fenntartási időszak követelményei teljesítésre kerüljenek.

Évente meg kell vizsgálni, hogy milyen intézkedések történtek, vagy milyen újabb feladatokat kell elvégezni a koncepció teljesülése érdekében.

Minden évben a közmeghallgatáson a polgármesternek be kell számolni az ott élőknek a településfejlesztési feladatok teljesítéséről. A folyamatos tájékoztatás a helyi sajtóban, honlapon, hirdetőtáblán, illetve más, helyben szokásos módon is történhet.

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet - Első nyitott fórum összefoglalója

Előnyök, jó helyi körülmények	Lehetőségek, környezeti adottságok
<ul style="list-style-type: none"> - csend, nyugalom, jó levegő - földrajzi helyzet, megközelíthetőség (Bp. közelsége) - rendezett, gondozott falukép - helyi piac - sokszínűség - nyitottság - kreatív emberek, jó közösség - nagycsaládosok - Hangya hagyomány - Öreghegy - kiváló iskola, óvoda - kastély, mint lehetőség - sokféle közösségi tér - sportolási lehetőség - infrastruktúra - művészetek - közbiztonság - helyben nagyobb munkáltatók jelenléte - bölcsőde - építési telkek - bolhapiac - szellemi tőke 	<ul style="list-style-type: none"> - házi ipar - kézművesség - termelői piac bővítése fejlesztése - önkormányzati területek, elhagyott kertek hasznosítása - borturizmus - kastély-kastélykert - Áfész épület - kulturált szórakozás (cukrászda étterem) - sport lehetőségek fejlesztése, tornacsarnok - Martonvásárhely-Tordas közlekedés (vállalkozásként) - légvezetékek földbe való helyezése - közlekedés - szőlőhegy, lakópark - önellátó közösségek - Hangya hagyományok - állattartás - rekreációs lehetőségek - szabadidő hasznos eltöltése - szolgáltatások - idősek ápolása - egészségház - internet szolgáltatás - egészségnevelés (F.É.K.)
Hátrányok, problémák	Veszélyeztető tényezők
<ul style="list-style-type: none"> - buszjárat - ingázás - magas ingatlan árak - lakópark - öreghegyi beköltözők - kastély helyzete megoldhatatlan - iparüzési adóbevétel és helyi munkahely szempontjából az ipari zóna hiánya - mezőgazdasági őstermelők hiánya - tornacsarnok hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> - túlnépesedés - település területileg túlnő - elvárosiasodás - ipari park, iparosodás (túlzott) - kastély - parkolók - állattartás - lakópark - átmenő forgalom - gyúrói reptér - Szt László-patak (szennyezettsége) - Öreghegy lakóövezetté alakulása - autós közlekedés - csatornarendszer

Az ábrát készítette: Máté Gergő

2. sz. melléklet - Második nyitott fórum összefoglalója

Tordas jövőcéljai

- Közintézmény fejlesztés (Egészségház+polgármesteri hivatal)
- Tornacsarnok
- Tordas „lassú” fejlesztése
- Kastély felújítás, közcélú hasznosítás (részben)
- Öreghegy újraélesztése
- Közlekedés fejlesztése (járda, közút, parkoló, kerékpárút, átmenő forgalom, tömegközlekedés)
- Önfenntartás támogatása
- Iskola környezetének rendezése
- Hely specifikus vendéglátás
- Falu közösségeinek megerősítése

Az ábrát készítette: Máté Gergő

3. sz. melléklet - Harmadik nyitott fórum összefoglalója

TORDAS „LASSÚ” FEJLESZTÉSE

- lassú fejlődést elősegítő szabályozás - nagy hangsúlyt fektetni a fokozatos fejlődésre:
 - o lélekszám fokozatos gyarapodása (ne legyen ugrásszerű)
 - o arculat (Tordashoz szervesen illeszkedő új területek, épületek, utcakép)
- helyi vállalkozások támogatása, megerősítése
- gazdasági, szolgáltató „övezet” kialakítása - helyi kis- és kézművesipar mellett a (munkahelyet és adót teremtő) kis- és középvállalkozások letelepítése

KASTÉLY FELÚJÍTÁS

- tulajdonba vétel
- funkció megtalálása (a felújítást követően a fenntartási költségekkel együtt is legalább nullszaldós beruházás legyen)
 - o szállás, vendéglátás
 - o oktatási intézmény (bentlakásos magánintézmény, vagy a térségben hiányként fellépő, helyi adottságokra építő szakintézmény)
 - o rekreációs- illetve sportfunkció
 - o részben közcélú felhasználás (pl. kastélykert)
- anyagi lehetőségek feltérképezése, támogatási források lehetősége
- „image” kialakítása, felépítése (Sajnovics, Dreher)
- fokozatos kiépülés - rentábilis beruházás (pl. szállás esetén)

ÖREGHEGY ÚJRAÉLESZTÉSE

- Öreghegyi telkeken szőlő, gyümölcs termesztése - lakófunkció „visszaszorítása”
- hegyközségi szabályozás: jogi környezet adta lehetőségekkel élve szigorúbb szabályok (Etyek-Budai borvidék része, hegybíró ellenőrizheti)
- (gondozatlan telkek közösségi tulajdonba vétele)
- pincesor kialakítása - turisztikai attrakció, vendéglátó funkció

KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE (JÁRDA, KÖZÚT, PARKOLÓ, KERÉKPÁRÚT, ÁTMENŐ FORGALOM, TÖMEGKÖZLEKEDÉS)

- közterületi parkolók bővítése - iskola, óvoda alatti terület (ezzel párhuzamosan a parkolási kultúra változtatása, szemléletformálás)
- új híd a Szent-László-patak felett - Köztársaság úti híd alternatívája
- vonat-busz közlekedés összehangolása (nem csak helyi feladat)
- járdahálózat újratervezése
 - o „gyűjtőjárdák” építése/felújítása a központban
 - o kisebb forgalmú utcákban járdák szükségessége vizsgálendő (kis lakóutcákban nem szükséges)
- belső kerékpárút kiépítése - helyi forgalom számára a településen belül
 - o nem szükséges a kerékpárút paramétereit teljesíteni, de kerékpáros nyomvonalakra szükség van

ÖNFENNTARTÁS TÁMOGATÁSA

- kiskert-kultúra támogatása: parlagon levő földterületek (lakótelkek vége, Öreghegy) művelésének ösztönzése
- megújuló energiaforrások használata
- civilek pályázatírásánál önkormányzati koordinálás, segítség
- újrahasznosítás lehetőségeinek megtalálása (pl. mezőgazdasági melléktermékek hasznosítása)

ISKOLA KÖRNYEZETÉNEK RENDEZÉSE

- alsó udvar rendezése, új terület bevonása (tágabb környezet egészen a patakig)
- kerítés (körbekerítés nem szükséges/célszerű, de a Köztársaság út irányába fontos lenne)
- tereprendezés - kialakított funkcióknak megfelelően
- zöldkörnyezet, fásítás, árnyékolás - amíg a fák megnőnek
- „tánccsűr” - táncházak és egyéb előadásoknak, közösségi rendezvényeknek egyaránt (multifunkcionális)

HELY SPECIFIKUS VENDÉGLÁTÁS

- gyakoribb piac, ezt megelőzően igényfelmérés a termelők részéről, hogy van-e kapacitásuk erre, tudják-e biztosítani a sűrűbb piac esetén a megfelelő árukínálatot
- piac termékválasztékának bővítése - amennyiben a jogszabályi környezet engedi, úgy több ember bevonható az árusításba
- helyi vendéglátás fejlesztése (szállások, étterem, kávézó, stb.)
- kerékpárúthoz kapcsolódó vendéglátó egységek (fontos lenne, hogy ne csak a tordasi szakasz működjön)
- Budapest közelsége - csillagtúrák
 - o helyi szállás (Tordas a kiindulópont)
 - o helyi attrakciók (Budapestről, vagy a környező településekről Tordas is elérhető)

KÖZÖSSÉG

- elkötelezett, belsőmotivált („fanatikus”) vezetők által vezetett helyi közösségek
- helyi közösségek közötti feladatmegosztás, ezen közösségek együttműködése - adott időnként a közösségek képviselői összegyűlhetnek, megbeszélhetik a teendőket („jó irányba mennek-e a dolgok a falu szempontjából?”)
- közösségi helyek erősítése
- minden korosztályt meg kell célozni

4. sz. melléklet - Képviselő-testületi határozat a fejlesztési irányok elfogadásáról

Tordasi Polgármesteri Hivatal Jegyzője

2463 Tordas, Szabadság út 87.
Honlap: www.tordas.hu

Tel.: 22/467-502
e-mail cím: jegyzo@tordas.hu

KIVONAT

**Tordas Község Önkormányzatának Képviselő-testületének
2016. május 30-i üléséről**

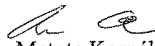
**Tordas Község Önkormányzat Képviselő-testületének
54/2016. (V. 30.) számú határozata
a településfejlesztési koncepció fejlesztési irányainak kiválasztásáról**

Tordas Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
megállapítja, hogy a településfejlesztési dokumentumok megalapozó vizsgálata megfelel a
tervezés alapjának.
úgy dönt, hogy Tordas településfejlesztési koncepciójának jövőképét és a kiválasztott
fejlesztési irányokat elfogadja.

Határidő: folyamatos
Felelős: polgármester

Tordas, 2016. június 1.

A kivonat hiteles:

Dr. Matota Kornél
jegyző

A koncepció összeállításában

Juhász Csaba, Tordas község polgármestere,
Tordas község Önkormányzata képviselő-testületének tagjai,
a tordasi nyitott fórumok résztvevői,

valamint a Völgyzugoly Műhely Kft. (2083 Solymár, Bimbó u. 20.) munkatársai vettek részt:
Feriik Tünde, Bérczi Szabolcs, Tétényi Éva.